No. 301 — 1929
TEJÄ
TA CANADAAN
L BRANCH
BERG
Montreal, Que.
WOOD CO.,
n 744, Sudbury.
aan
oituksia
A A
NG WORKS
Koskelan Sauna
TAKAA
VAPAUDESSA
LA
RY
UNA
TOLIIKE
erenius
rturi
rmischoff
LAKE, ONT.

"Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!" — Marx

VAPAUS

Järjestymättömien järjest... nen on tärkein tehtäv...

No. 302 — 1929 | Federated Pressin jäsen | Perjantaina, jouluk. 28 p:nä — Fri., Dec. 28 | Member The Federated Press | XIII Vuosik. — Vol. IIIX

Työttömyys yhä lisääntymässä New Yorkissa

JOULUAIKAKIN OSOTTI LAMAANNUSTA

Tilanne huonompi kuin 46 vuoteen

SUURET OSASTOKAUPAT VÄHENTÄVÄT TYÖVOIMAA

NEW YORK, jouluk. — (F.P.) — Työttömyyden kummitus saa aineellisen olemuksen, kun joulupyhien ostokauden jälkeen liikentessä tulee huomattava seisahdus. Työläiset ovat epäilevämmällä kannalla, kuin vuosiin, uusien työmaiden saamisen suhteen.

Liikemiehet, jotka viheltelevät päivälehtien etusivuilla pitääkseen yllä rohkeuttaan ja lisätäkseen jouluoston henkeä kuluttajiin, laulavat aivan eri virttä omassa lehdessään. New York "Times"-lehden rahataloutta käsittelevä viikkolehti, "Annalist", selostaa, että marraskuun liike-elämässä tapahtunut lasku on ollut suurin, mitä on ollut yhdessäkään kuukaudessa 46 vuoteen. Yhden kuukauden lasku oli 8.1%. Luettelossa, missä marraskuu 1925 on edustettuna 100:lla, oli marraskuu lopulla 95.4, sensijaan, kun esim. toukokuussa oli 108.8.

"Annalist"-lehden numerot eivät tietenkään kerro asiaa todellisuudessa sellaisena, kuin sen olisi pitänyt nim., että se edusti liike-elämää kolme viikkoa sitten. Sen jälkeen ovat New Yorkin osastokauppojen omistajat epätoivoisina vähänneet keslään, kun ostajat parvelevat heidän liikkeissään, mutta ostaen ja katsellen vain kalkkein halvimpia tavaroita. Satoja myyjättäriä kallimpien tavaroiden osastoilta on joutunut pois työstä joulun ajaksi.

Dr. Leo Wolman, joka edusti Amalgamated Clothing Workers Unionia, kertoi Federated Pressin kirjeenvaihtajalle, että miesten vaatetusalalla, joka on yksi New Yorkin tärkeimpiä teollisuusaloja, on laskenut tuotanto 7.5% alle vuoden 1928 tuotantoa. Kevätkausi, joka alkaa tavallisesti lokakuussa, on tuskin vielä alkanut.

Naisten vaatetusalalla on tuotanto vieläkin alhaisempi. Monet työnantajat kuluttivat ennen romahdusta enemmän aikaansa osakkeenottelussa, kuin liikkeessään. Nyt he ovat hävinneinä joutuneet seinää vasten. Pitkät hameet myöskin aiheuttavat osaltaan häiriötä. Naiset eivät ruvenneet ostamaan pitkiä pukuja niin suuressa määrin, kuin oli ajateltu etukäteen. Koko liike on lamaannuksessa. Kaiken kaikkiaan neulatyöläisillä on hyvin huono aika edessään. Tammikuun puolivälissä, kun kevätkausi alkaa naisten puvuille ja takeille, on suunniteltu aletta vaksi lakko, että saataisiin tunnustetuksi neulatyöläisten järjestö ja teollisuus vakiinnutetuksi.

Rakennustyöala on nähtävästi ainoa valoisa pilkku tässä yleisessä lamaannuskaudessa. Rakennustyöläisten neuvoston virkailijat selostavat, että työtä on tarjolla kaikille, kun on aavistettukaan, kaikki ottaen huomioon. Suuret työt, jotka olivat rakennuksen alla, silloin kun romahdus tuli, ovat suoritetut loppuun. Aikaisemmin oli paljon pääomia sidottu osakkeenotteluun, jotka nyt ovat vapautuneet muihin tarkoituksiin, ja tästä osa sijoitetaan kiinteimistöyrityksiin.

Vanhus palanut kuoliaaksi

PORT HOPE, jouluk. 25. — Mrs Miles, 70-vuotias, paloi kuoliaaksi ja neljä henkilöä loukkaantui, kun tulipalo hävitti Mrs Milesin kodin tänään. Onneton vanhus yritti päästä palavasta talosta, mutta hänet löydettiin kuolleena. Mrs. Thompson, 70-vuotias, sai pahoja palohaavoja, kun hän tuli palavan talon toisesta kerroksesta alas. Toiset kolme eivät saaneet pahoja vammoja.

OMITUINEN JYRINÄ PELOITTANUT PEMBROKEN ASUKKAITA

Pembroke, jouluk. 23. — Omituinen jyrinä, joka muistutti maanjäristystä, herätti tänä aamuna kaupungin asukkaat vähän jälkeen kello neljän. Ikkunat helisivät ja pienemmät talot tärisivät. Tämä aiheutti asukkaissa lähtemään talostaan ulos, peljäten maanjäristystä. Mitään tietoa ei vielä saatu, että missään lähistöllä olisi räjähdystä sattunut.

Ottawasta annettujen tietojen mukaan ei lähistöllä ole ollut tänään mitään maanjäristystä.

Pikkulapsi palanut talon mukana

PORT COLBORNE, Ont. jouluk. 25. — Kaamean kuoleman uhriksi joutui täällä eilen 2-vuotias Angelo Karmandi, Joseph Karmandin poika. Äidin lähdettyä jouluostoksille, jätti hän lapsensa kotia, joista tyttö Isabel 5-vuotias ja poika Angelo 2-vuotias.

Lapset leikkivät tulitikkujen kanssa, josta seurasi tulen syttyminen, joka äkkiä levisi akkunaverhoihin ja täten nopeasti sytytti koko talon ilmiliekkeihin. Tyttö juoksi naapuriin hälyyttämään tulen vaarasta. Naapurit, palokuntalaisten kera rientäivät paikalle, mutta eivät voineet tulen takia päästä enää rakennukseen sisälle. Palavista raunioista löysivät palokuntalaiset hiiltyneen lapsen ruumiin keittiön sinkkiin tunkeutuneena.

McAlesterin kaivosmurhan uhrien omaiset

JOUTUVAT HUUTAVAAN HÄTÄÄN

Eivät saa mitään korvausta

KAIVOSHERRAT VAPAAT EDESVASTUUSTA

NEW YORK. — (F.P.) — Tuskin pa voidaan saada surullisempaa tapausta koko vuoden 1929 tapahtumista, kuin McAlesterin, Okla., kaivosmurha ja sen jälkiseuraukset. Nämä 62 hiilenkaivajaa ovat päässeet ohi kaikkien niiden toimeentulohuolien, joita heillä oli työskennellessään alhaisella palkalla ei-union teollisuudessa. Mutta jälkeen jääneet lesket, joita kadottivat heissä väinansaitsijan, on tulevaisuus hyvin surullinen, sillä se on kokonaan puutteen verhoama.

Oklahoman työläisten avustuslaissa ei ole sellaista kohtaa, joka turvaisi teollisuudessa kuolleiden miesten leskiä ja lapsia. Heidän pitäisi oikeudessa, palkattujen lakimiesten avulla todistaa, että kaivosyhtiö on ollut syyllinen huolimattomuuteen.

Kuinka yhtiön huolimattomuus voidaan todistaa, kun melkein joka ainoa mies, mitä mainissa oli, sai surmansa ja kun Oklahoman lainlaatijat eivät ole tulleet ajatelleeksi tätä puolta, ja kaikki todistajat ovat kaivosyhtiön palveluksessa?

Nämä hiilenkaivajat olivat suurimmalta osalta neekereitä ja meksikolaisia. 35 surmansa saaneista oli meksikolaisia. Kaivosmiesten järjestö on vain hämärä muisto Oklahoman valtiossa, missä palkat ovat poljettu alas vastaamaan vararikkoutuneiden farmareiden asemaa. Farmareiden tämän vuoden sato oli täydellinen hävitys. Työläisperheet, jotka kadottivat elättäjänsä joutuvat huutavaan hätään, jos heidän täytyy jäädä lantti avustusta ja sen jälkeen viskataan heidät menemään. Rikkaiden teollisuus ja tietenkin syyllinen tähän tilanteeseen, joka korjaantuu vasta työläisten sitkeän taistelun kautta.

Taas kaivosmurha Vancouver-saarella

Italialainen työläinen murskaantunut Nanaimossa

(Omalta kirjeenvaihtajalta)

NANAIMO, B. C. — Tk. 18 päivänä kello 5 aikaan iltapäivällä, italialainen kaivosmies Nicola Cascella murskautui kuoliaaksi Western Fuel Corporation of Canada kaivoksessa no 1. Vainaja oli yksinäinen mies, ijältään 50-vuotias, asuen veljensä kanssa ja jätti jälkeensä jonkun verran omaisuutta, joka tullaan valvomaan työväen joukkoliikkeitä kohtaan.

Tilanne Englannissa

Churchill syyttää MacDonaldin hallituksen johtavan maan turmioon

LONTOO, jouluk. 25. — Jouluaattona oli Englannin alahuoneessa hyvin eloisa istunto, sillä Churchill, entinen raha-ministeri, hyökkäsi seuraajansa, Philip Snowdenin kimppuun, syyttäen tätä diktaattorimaisista toimenpiteistä. Hän valitti, että hinnat ovat nousseet, palkat ovat laskeneet, työttömyys on kohonnut, ja suuri, hirvittävä rahapula uhkaa Suur-Britanniaa "työväen" hallituksen hallinnon aikana. Hän maalasi kerta kaikkiaan hyvin mustan kuvan Englannin rahallisesta ja poliittisesta tilanteesta.

Suomalaiset panneet toimeksi joulutappelun Torontossa

Toisia sairaalaan, toisia rautoihin

TORONTO, jouluk. 27. — Kolme suomalaista miestä on haavoittunut joulupäivän tappeluissa Sullivan ja Richmond katujen asuntotaloissa. Kaksi miestä on vangittu.

Antti Pusa, 28 vuotias, joka asuu 32 Oxford-kadulla, tuli puukotetuksi, kun Alfred Mikkonen, 34-vuotias, asuen 25 Sullivan-kadulla, tuli ja pyysi Mikkoselta $2 rahaa. Pusan kerrotaan kieltäytyneen antamasta, koska hänellä ei ole rahaa. Tämän jälkeen hän meni Tuomas Juvosen huoneeseen. Myöhemmin, kun Pusa meni huoneesta käytävälle, oli siellä Mikkonen odottamassa häntä ja iski Pusaa useamman kerran ruumiiseen kuuden tuuman puukolla. Yksi isku osui vasempaan keuhkoon, mennen noin tuuman verran sydämen ohi. Juvonen ja Jack Kopra estivät tappelun jatkumasta pidemmälle.

Pusa on sairaalassa, hyvin vakavassa tilassa. Mikkonen meni asuntoonsa, josta hänet myöhemmin poliisit vangitsivat. Poliisit ottivat puukon, joka oli verilätäkössä tappelupaikalla, ja näyttivät tätä Mikkosen vaimolle, joka tunsi sen miehensä veitseksi. Mikkonen itse kielsi tietävänsä tapauksesta mitään. Hänen vangitsemisensa otti lujille, sillä hän oli makuullaan rautavitjoilla seinään kytketyssä vuoteessa, ja tästä hän piti kaikin voimin kiinni. Päihtyneenä ollessaankin hänellä oli voimaa. Häntä tullaan syyttämään murhayrityksestä.

Toisen puukotuksen kerrotaan tapahtuneen talossa 273 Richmond St. W. Martin Martti nimisen miehen, 16 Phoebe-kadulta, kerrotaan puukottaneen Edwin Mäkeä rintaan. Mäki oli lyönyt Marttia tuolilla päähän, kun tämä yritti paeta rappukäytäviä alas. Molemmat vietiin sairaalaan. Marttia tullaan syyttämään puukottamisesta.

Salaperäinen murhenäytelmä eskimojen keskuudessa

Vanha mies ja 5 lasta löydetty kuolleina tuiskulumen peittämästä eskimojen majasta

OTTAWA, jouluk. 25. — Majuri L. T. Burwash, joka äskettäin on palannut 18 kuukautta kestäneeltä matkaltaan Canadan jäämeren rannikkoalueella, on raporteerannut Royal Canadian Mounted poliisille Havegaard saarella 12 mailia Gjoahavenista tapahtuneesta salaperäisestä 5 hengen murhasta.

Noin 18 kk. sitten saapui Alongneck-niminen eskimo päännyksissä ja kauhun vallassa Gjoahavenissa olevalle Hudson Bay yhtiön kauppa-asemalle ja kertoi, kuinka "paholainen" on tappanut 5 henkeä yllämainitussa paikassa. Kauppa-aseman hoitaja William Gibson, eskimon opastamana lähti tutkimaan tapausta. Tultuaan paikalle, löysivät he lumeen hautautuneesta majasta miehen ja 4 lapsen ruumiit. Tutkiessaan ruumiita havaitsivat he miehessä ja 1 lapsessa selviä nuijan jälkiä ja kuoleman aiheutuneen niistä. Toiset 3 lasta havaitsi hän kuolleen kuristamiseen.

Mitään lähempää tutkimusta asian suhteen ei ole vielä voitu toimittaa paikan etäisyyden vuoksi.

Vähän jälkeenpäin, selittää William Gibson, katosi tämä mainittu eskimo ja sikäli kun hän on kuullut asettunut 100 mailia pohjoisempana olevalle Boothia-niemekkeelle. Gjoahaven sijaitsee King William saaren itä-eteläisellä rannalla.

Kolme kuollut ylikäytävä-onnettomuudessa

TORONTO, jouluk. 25. — Kaksi miestä ja yksi nainen kuolivat, kun C.P.R:n juna ajoi heidän autonsa kumoon tasaisella ylikäytävällä lähellä Islingtonia tänään.

PALJON ALKOHOOLIPOTILAITA NEW YORKISSA JOULUNA

New York. jouluk. 25. — Bellevue sairaalaan on tullut tänään 35 alkoholipotilasta. Kaikki olivat miehiä, ikä vaihdellen 19—76 vuoteen. Toisia tuotiin kadulta tiedottomassa tilassa sairaalaan, toiset tulivat autoilla itse. Kaksitoista sairaustapausta on selostettu "äkkinäisiksi", mutta ei yhtään kuolettavaa tapausta ole vielä ilmaantunut.

Hooverin hallitus laiminlöi yritykset pelastaa lentäjät Arktisen Siperian jäältä

Pyysivät Neuvostoliiton apua vasta huomautusten jälkeen — Lentäjät olivat jo 7 viikkoa kadoksissa

WASHINGTON, — (F.P.) — Minkätähden Hooverin hallitus ei sen viiden ankaran pakkasviikon kuluessa, jotka seurasivat sen jälkeen, kun se oli saanut tiedon, että kaksi amerikalaista lentäjää olivat kadonneet pohjoisen Siperian jäätiköille pyytänyt Neuvostohallitusta avustamaan lentäjien pelastamisessa, on keskeisin salaisuus tässä järkyttävässä kertomuksessa, jonka naparetkeilijä Steffanson on pakoittanut julkisuuteen.

Vasta sitten, kun Steffanson oli lähettänyt sähkösanoman sisäministeri Wilburille, ajoi tämä Wilburin pyytämään Moskovan ulkoasiain virastoa avustamaan. Tällöin olivat lentäjät jo olleet jäällä seitsemän viikkoa ja tiedettiin heillä olevan ainoastaan kahdeksan viikon ruokavarat. Sääsuhteet näillä seuduilla ovat joulukuulla toisinaan osoittaneet 70 astetta alapuolella nollan Fahrenheitin mittarin mukaan.

Mrs. Mabel Walker Willebrant, joka toimii Airways Transport-yhtiön asianajajana, vetosi Hooverlin, Borahiin, Wilburiin ja Neuvostohallituksen Moskovassa olevaan epäviralliseen edustajaan Boris E. Skvirskyyn. Wilburin pyyntö, että Neuvostoliiton jäämurtajalaivoja lähetettäisiin pelastamaan lentäjät, lähetettiin Moskovaan Skvirskyn kautta. Borah sensijaan sähkötti suoraan Litvinoville.

Federated Press kysyy, oliko Neuvostoliiton tunnustamattomuus yksin vaikuttamassa siihen, että Washingtonin hallitus oli toimeton siihen saakka, kunnes lentäjillä arvioiden mukaan ei ollut jäljellä kuin yhden viikon muonavarat — toiveet aikaisesta pelastumisesta perustuen vain yhteen mahdollisuuteen sadasta?

Yhdysvaltain työväenliikkeen ihailtu veteraani

Äiti Jones täyttää sata vuotta toukokuun 1 päivänä

HYATTSVILLE, Md. — (F.P.) — Himmeässä yläkerran huoneessa marylandilaisessa farmitalossa lepää äiti Jones, kaikkien kaivantotyöläisten epäjumala ja Amerikan työväenliikkeen kaikkein läheisimmin muisteltu nainen. Selvällä ja kirkkaalla äänellä hän kertoo vierailleen, että hän viettää sadatta syntymäpäiväänä ensi vappuna, kansainvälisenä työläisten juhlapäivänä. Chicagon ammattiliiton virkailijoiden kanssa on suunniteltu, että koko maan laajuudelta kiinnitettäisiin huomiota tähän hänen sadanteen syntymäpäivänsä viettoon, jos hän on kylliksi voimakas lähtemään sinne, entiseen kotiinsa. Hän ajattelee lämmöllä John Fitzpatrickiä ja Ed. Nickles'ia, Chicagon keskustasta.

"Lewis on työväenluokan petturi"

Äiti Jones ei ole ollenkaan säästäväinen huomautuksissaan työväenliikkeen toiminnasta. Koko joukko Amerikan ammattiliiton huomatuimpia henkilöitä olisivat varmasti hyvin levottomia kuullessaan hänen lausuntojaan heistä. Hänen kielensä on vielä yhtä terävä, kuin se oli silloinkin, kun hän marssi sotilasjoukkoja vastaan Pennsylvanian, West Virginian ja Coloradon lakkotaisteluissa. Hän vihaa John Lewisia, United Mine Workers järjestön presidenttiä.

"Lewis on työväenluokan petturi ja on aina ollut", hän sanoi itkien. "Minä puhuin Sam Gompersille Lewisistä jo kauan sitten. Ja katsokaa mitä se mies on nyt tehnyt mainarien järjestölle? Mitä siitä on jäljellä?" Näitä sanoja seurasi kuvaava kirous, hän ei ollenkaan peljännyt pyhimyksen kuvaa ja sen alla palavaa kynttilää, jonka hänen rooma-

(Jatkoa 4:llä sivulla)

Intian kansallisten kongressi käsittelee Intian itsehallintoa

Kansallisten kongressi kokoontunut — Ghandi tapansa mukaan kehoittaa rauhallisuuteen

LAHORE, Intia, jouluk. 27. — Melkoista poliittista merkitystä omaava Intian kansallinen kongressi kokoontuu tk. 29 pnä. Lehdet kertovat, että kongressi tulee päättämään Intialle kohtaloksista kysymyksistä. Kongressin eri komiteoita on jo toiminnassa ja koko kongressi enemmän tahi vähemmän muodollisesti avattiin eilen suunnattomalla mielenosoituskulkueella, joka pidettiin satojen tuhansien ihmisten läsnäollessa.

Intian tunnettu kansallinen johtaja Ghandi on pitänyt puheen, jossa selitti Intian vaatiman itsehallinto-oikeuden olevan riippuvainen itse kansasta. Hän varoitti intialaisia ryhtymästä väkivaltaisuuksiin, ja väitti, että "swaraj" eli itsehallinto-oikeus tulee rajoittumaan vain muutamiin ryhmiin, jollei voida saavuttaa yhtenäisyyttä hindujen ja muhamettilaisten välillä.

Vanha työläinen saanut korvausta jalastaan

TORONTO, jouluk. 23. — Tuomari Garrow tuomitsi tänään Osgood haalissa pidetyssä oikeusistunnossa Galtin kaupungin maksamaan 68-vuotiaalle työmies Anthony Marshallille $2,500 jalastaan, jonka hän oli katkaissut Galtin jäisellä sivukäytävällä joulukuussa 1926. Marshall oli nostanut $10,000:n vahingonkorvausvaatimuksen.

Tuomari huomautti, että kaupunki oli antanut sivukäytävien olla vaarallisessa kunnossa jo kuusi päivää ennen tätä tapaturmaa.

"Teollisuuden rauhasta" ei voi olla puhetta fascistisessa Puolassa

Viime vuonna oli maassa yhteensä 729 lakkoa, joihin osallistui 345,660 työläistä

WARSOVA, jouluk. (FP) — Vuotuisen tilastokirjan mukaan, joka on juuri ilmestynyt, oli Puolassa v. 1928, yhteensä 135 kutomolakkoa. Nämä lakot käsittivät 397,222 työläistä, joilta meni hukkaan yhteensä 1,684,484 työpäivää.

Metalliteollisuudessa oli yhteensä 112 lakkoa, joissa oli 31,211 työläistä; kaivantoteollisuuden 101 lakkoa käsittivät 12,285 työläistä; puuteollisuudessa oli 96 lakkoa, joissa oli yhteensä 13,702 työläistä; rakennustyöalalla oli 54 lakkoa, koskien 15,103 työläistä. Vaatetusteollisuudessa oli 53 lakkoa, joissa oli 10,560 työläistä.

Näistä kaikkia teollisuusaloja koskevista 729 lakosta, joissa oli yhteensä 345,660 työläistä, oli 544 lakkoa, joissa oli 217,770 työläistä, jotka johtuivat palkkariidoista. Näistä lakoista voitettiin 95, joissa oli 10,837 työläistä ja 336 lakkoa, joissa oli 190,263 työläistä, päättyi puolittaisiin voittoihin.

Mukdenin hallituksen ja Neuvostoliiton sopimus käytännössä

Venäläiset virkailijat saapuneet jo rautatien alueelle

TOKIO, jouluk. 27. — Manchurian hallituksen ja Neuvostohallituksen välillä solmittua sopimusta on ryhdytty jo panemaan täytäntöön. Kuten tiedetään, tulee sopimus palauttamaan Neuvostoliiton kontrollin yhteisesti omistetulle Itä-Kiinan rautatielle. Rengon uutistoimisto kertoo, että uudet venäläiset rautatievirkailijat ovat jo saapuneet rautatien alueelle eilen.

Sopimuksen käytäntöön saattamisella on päättynyt se puolittainen sotatilanne, mikä on vallinnut Manchurian rajoilla viimeiset 5½ kuukautta.

Juna, jossa matkustivat rautatien uusi johtaja Julius Rudy sekä hänen apulaisensa Denisov yhdessä Tsai Yun-Shengin kanssa, joka edusti Mukdenin hallitusta sopimusneuvotteluissa, meni rajan poikki Pogranitshnajan kohdalla eilen aamulla.

Argentinan huono vehnäsato

Kohottaa nisun hintoja

CHICAGO, jouluk. 25. — Täkäläiset viljakeinottelijat, saatuaan kuulla Argentinan huonosta vehnäsadosta kohottivat vehnän hintaa 5 senttiä bushelia kohden, ollen eilispäivän hinta $1.29¼ busheli. Argentinan vehnäsato arvellaan tänävuonna ainoastaan 143,020,000 busheliksi josta määrästä ulosvientiin liikenee vain 58,000,000 bushelia. Tällä Argentinan lyhyellä sadolla oletetaan olevan edullinen vaikutus länsi-Canadan viljarenkaan (Wheat Pool) myyntimahdollisuuksiin. Tämän osuustoiminnallisen viljarenkaan elevaattoreissa on huomattava määrä länsi-Canadan tämänvuotisesta sadosta odottamassa hintain nousua, ja nyt heille on jo jonkunverran hinnanlisää tipahtanut.

Rosvot liikkeellä Vancouverissa

2 pankkirosvausta jouluaattona

VANCOUVER, jouluk. 25. — Kaksi pankkirosvousta tapahtui täällä eilen; yksi Dominion pankin haarakonttorissa Robson ja Hornbykatujen kulmassa ja toinen Royal pankin konttorissa 15 avenuen ja Oak kadun kulmassa. Varhain aamupäivällä tuli Dominion pankkiin mies joka myöhemmin antoi nimekseen Frank Burlow, ja pakoitti revolverille pankinjohtajan ja kassöörin seinää vasten, sen jälkeen sieppasi kassa-aitiosta 1,580 dollaria ja pakeni. Hänellä oli kuitenkin huono onni, sillä poliisit pääsivät hänen pakopaikastaan selville ja piirittivät talon jossa hän lymyili. Näin hänen oli pakko antautua poliiseille.

Myöhemmällä iltapäivällä astui kaksi asestettua miestä Royal pankkiin ja revolverilla uhaten pakottivat kasöörin poistumaan aitiostaan. Tämän jälkeen he kahmasivat haltuunsa kaikki käsillä olevat rahat noin 1,200 dollaria ja onnistuivat pakenemaan.

Tshitsherinin kerrotaan eroavan

BERLIN, jouluk. 27. — George Tshitsherin tulee kuulemma palaamaan takaisin Moskovaan varhain tammikuussa, ja tulee hän pyytämään eroa ulkoasiain kansankomisaarin virasta, jonka tehtäviä hän sairauden vuoksi ei ole voinut suorittaa toista vuoden ajan. Tshitsherin on ollut yli vuoden Weisbadenissa, missä on ollut saamassa hoitoa vaikean sokeritaudin takia. Tällä ajalla on ulkoasiain varakansankomisaari Maksim Litvinov hoitanut Neuvostoliiton ulkoasiain virastoa.

Uusi myrsky merellä

22 laivamiestä hukkunut norjalaisella aluksella

LONTOO, jouluk. 26. — Joulun aikana raivosi uusi myrsky Brittein saarten, Ranskan ja Espanjan rannikoilla. Laivaliikenne on kärsinyt huomattavaa vahinkoa. Ihmisiä ei tiedetä hukkuneen muita kuin 22-henkinen miehistö "Bayona"-laivalla. "Bayona" oli norjalainen alus, jolla oli lastina kalaa, ja oli matkalla Vigoon, Espanjaan. Laiva upposi, ajettuaan matalikolle. Kalastajien onnistui päästä noin 700 jalan läheisyyteen laivasta, mutta ei lähemmäksi.

Myrsky oli ankara myöskin Englannin kanaalissa, pakoittaen laivat palaamaan satamiin.

Maanvieremiä New Brunswickissa

EASTPORT, ME., jouluk. 24. — Bay of Fundyn rannikolla New Brunswickissa ilmoitetaan tapahtuneen kaksi maanvieremää. Näiden arvellaan johtuneen viime marraskuun 18 päivänä tapahtuneen maanjäristyksen seurauksista.

Kymmenen eekkeriä mannermaata, jota merimiehet ovat käyttäneet merkkipaikkana, katosi, luultavasti vaipuen mereen Crow Harborissa, täältä noin 25 mailin etäisyydessä.

Niemeke, jota kutsuttiinn "Punapääksi", joka kohosi noin 100 jalkaa merenpinnan yläpuolelle, ja jossa kasvoi korkeata metsää, on kokonaan kadonnut kartalta. Tämä on saatu tietää pelästyneiltä asukkailta, jotka ovat asuneet lähistöllä, vaikka mailia lähempänä niemekettä ei ole yhtään asuntoa. Ne osat, jotka ovat mannermaan lähellä, ovat kaatuneiden jättiläispuiden peittäminä. Koko seutu on muuttanut muotoaan.

Marionin hurtat ampuivat takaapäin työläisiä

JUTTU ESILLÄ OIKEUDESSA BURNSVILLESSÄ

Verilöylyä tutkittu

ROISTOT VETOAVAT "SALLIMUKSEEN"

BURNSVILLE, N. C. — (F.P.) — "Jumalan kättä" huudettiin auttamaan kahdeksaa Marionin poliisia jotka ovat syytettynä oikeudessa kuuden lakkoutuneen kutomotyöläisen murhaamisesta lokakuun 2 päivänä. Täten vedottiin lautakuntaan kun se vetäytyi harkitsemaan murhasyytöksiä.

Tämä oli ainoa puolustus, jolla puolustuslakimiehet voivat puolustaa näitä hurttia, joiden sanottiin "itsepuolustukseksi" tappaneen kuusi lakkolaista, ja itse pääsivät ehjin nahoin, paitsi pieni naarmu yhden poliisin nenässä. Siksi täytyi vedota, että se oli "jumalan käsi".

Tämän vuoristokylän pieni oikeushuone oli tupaten täysi, kun union lakimiehet vaativat, että näiden murhaajien, joista puolet ovat tehtaiden palkkaamia, on maksettava siitä joukkoteurastuksesta, mitä he harjoittivat kaasutettujen ja pakenevien lakkolaisten keskuudessa. Charles Putchison, union palveluksessa oleva lakimies, sanoi, että Marionin kutomotehtaiden taistelu oli luokkataistelua rikkaiden ja köyhien välillä," jossa köyhiä ihmisiä ammuttiin selkään rikkaiden tehtaiden puolustamiseksi". "Jim Owens, työnjohtaja kutomossa nimitettiin murhapäivän aamuna poliisiksi, koska hän oli union päävihollinen Marionissa", sanoi hän.

Union päätodistaja oli W. L. Hicklin, Ashvillen sanomalehtiraportteri, jonka todistus, että hän näki poliisien ampuvan takaapäin lakkolaisia, oli koko oikeuskuulustelun merkkitapaus. Todistajan paikalla hän vielä toisti, että sheriffi Adkins oli huutanut pyssyhurtilleen: "Jumalan tähden, miehet, lakatkaa! Alkää tappako enää enempää!"

Siis porvarilehden edustaja täydellisesti todisti, miten komppanian hurtat raakamaisesti murhasivat pakenevia lakkolaisia.

Jälleen vankilakapina Yhdysvalloissa

Vangit nostivat hulinan, kun heiltä kiellettiin elokuvat jouluna

PROVIDENCE, R. I., jouluk. 26. — Tusinan verran valtion sotilaita, varustettuina erikoisilla mellakkakivääreillä, vartioivat nykyään Rhode Islandin valtion kuritushuonetta, missä 340 vankia nostivat hulinan eilen illalla, kun heiltä kiellettiin tavanmukaiset elokuvat sen takia, että vankilan johto ei ollut onnistunut saamaan sopivia filmejä. Kahdeksantoista kapinan johtajaa on teljetty eristysselleihin.

NAINEN AMMUTTU KUOLIAAKSI JOULUKUUSEN JUURELLE

Humbolt, Sask., jouluk. 26. — Kolmevuotian Annie Kropa'n joulu on ollut hyvin ikävä, sillä hänen äitinsä Mrs Antema Kropa, on kuollut. Hänet löydettiin eilen illalla kuolettavasti ammuttuna Alex Wysochaun viereltä, joka myöskin oli vakavasti loukkaantunut. Revolveri, josta oli ammuttu neljä laukausta, oli lattialla savuavana. Kropa syyttää, että Wysochau on ampunut mrs Kropan ja itsensä, sekä oli luvannut ampua hänetkin.

50 siirtolaista karkoitetaan taas Torontosta

PALJON ON VIELÄ JÄLELLÄ, ODOTTAEN KARKOITTAMISTA

Perin pohjin pettyneet Canadan suhteen

OLI "KOULUUTETTU" HALLITUKSEN TOIMESTA

TORONTO, jouluk. 27. — Harry Prevost, erään vaustusyhdistyksen johtaja, kertoo, että työttömiä siirtolaispoikia ei tulla lähettämään takaisin kotimaahansa enään pienissä, muutaman hengen ryhmissä, vaan 50 ja 100 hengen joukkueissa. Tänään lähtee 50 nuorta poikaa, jotka toivoivat saavansa työtä kun he lupausten houkuttelemina lähtivät Englannista, mutta niin katkerasti pettyivät työnsaantimahdollisuuksien suhteen Canadaan saavuttuaan. Nämä ovat niitä siirtolaisia, joita Englannin "työväen" hallitus "kouluuttaa" etukäteen maanviljelysalalle, ja lähettää heidät sitten Englannin työttömyyttä pakoon alusmaihin, kuten Canadaankin.

Täällä ovat he joutuneet mitä viheliäisimpiin oloihin. Heidät lähetettiin farmeille, missä toisille maksettiin 10 dollarin kuukausipalkkoja melkein koko vuosikauden ympäri ulottuvista työpäivistä. Toisille ei maksettu juuri mitään palkkaa. Kun joutuivat työttömiksi, eivät onnistuneet saamaan työtä mistään. Näiltä nuorukaisilta ovat varmasti haihtuneet ne kauniit toiveet pysyväisen hyvinvoinnin saavuttamisesta "mahdollisuuksien" Canadassa.

Osuustoiminnallinen siirtola menestyy

15 vuoden aikana tehty paljon rakennustyötä New Llanossa

WASHINGTON, jouluk. —(F.P.)— George T. Pickett, New Llanossa La., olevan osuussiirtolan yleisjohtaja, kuvaili 15 vuoden kehityksen tuloksia tällä alalla Washingtonin Open Forumissa, jouluk. 22 päivänä.

Niiden parannusten joukossa, joita siirtolan asukkaat ovat tällä 6,000 eekkerin alueellaan saaneet [illegible] hän luetteli höyry ja sähkö[illegible] toksen, telefoonilaitoksen, [illegible] lyn, teatterin, höyrypesula[illegible] makeistehtaan, meijerin, ke[illegible] keen, sairaalan, kirjapainon, [illegible] korjausliikkeen, kone- ja paja[illegible] sen, kaupan, kouluja j.n.e. Siirto[illegible] asukkaiden pääelinkeino on maa[illegible] viljelys.

Pickett kertoi, että ei kukaan [illegible] tolan asukkaista ole halukas [illegible] mään sieltä astuakseen takaisin [illegible] tannosta kilpailevaan maailmaan.

New Llanon siirtola sijaitsee Louisianan valtiossa Etelä-Yhdysvalloissa.

HAMILTONIN SAIRAALAN TYÖLÄISTEN KURJAT ASUNNOT

Hamilton, jouluk. 27. — Yleisen sairaalan johtokunnan puheenjohtaja, A.F. Hatch tuomitsi sairaalan työläisten asunto-olot hyvin voimakkaasti, kun komitea odotti 100,000:n myönnytystä sairaalan menoihin ensi vuodelle. Hatch sanoi, että palvelusväen asunnot ovat kerrassaan häpeällisessä kunnossa. Toiset johtokunnan jäsenistä eivät olleet täysin yksimielisiä, että tilanne olisi aivan niin kurja, koettaen lieventää sanontaa, mutta lääketieteellinen ylijohtaja myönsi asian niin olevan. Menoihin lisättiin $65,000:n erä käytettäväksi näiden asuntojen korjaamiseen.

Kun johtokunnan jäsenet ovat huomanneet tämän epäkohdan, niin silloin täytyy näiden huoneiden olla jo tavallista huonommassa kunnossa.

HOOVERIN VIRASTO PALANUT

Washington, jouluk. 24. — Suurin tulipalo, mitä on Valkeassa talossa ollut sitten v. 1812, kun birttiläiset joukot sen polttivat, hävitti presidentti Hooverin viraston tänä iltana. Ketään ei loukkaantunut. Vahingon arvellaan olevan $60,000.

VANHUS SAANUT TAPATURMAISEN KUOLEMAN

Winnipeg, Man., jouluk. 27. — William Denby, 62-vuotias, joka sai iskun katuvaunusta jouluaattoiltana, kun hän koetti [illegible] autoa lumikinoksesta [illegible] raiteen läheltä, on kuollut [illegible]

VAPAUS Canadan suomalaisen työväestön etujen äänenkannattaja, ilmestyy Sudburyssä, Ont., kaikkina, paitsi sunnuntai- ja määrättyinä juhlapäivinä.
VAPAUS (Liberty)
The only organ of Finnish Workers in Canada. Published daily at Sudbury, Ontario. Registered at the Post Office Department, Ottawa, as second class matter.
Toimitus, konttori, kirjakauppa ja paino omassa talossa Elm Streetillä.
Postiosoite: Vapaus, Box 69, Sudbury, Ont.
Puhelimet: Konttori 1038. — Toimitus 536W. — Kirjakauppa 2387W.
Phones: Office (Job work, advertisements, etc.) 1038—Editor 536W.—Bookstore 2387W.
Liikkeenhoitaja: J. W. Ahlqvist.
Manager: J. W. Ahlqvist.
Office, Bookstore and Printshop: Vapaus Building, Elm Street.
All mail to be addressed: Vapaus, P.O. Box 69, Sudbury, Ont.
TILAUSHINNAT:
1 vk. $4.50, 6 kk. $2.50, 3 kk. $1.75 ja 1 kk. $1.00. — Yhdysvaltoihin ja Suomeen sekä muualle ulkomaille: 1 vk. $6.00, 6 kk. $3.50 ja 1 kk. $1.00.
ILMOTUSHINNAT VAPAUDESSA:
Kihlavihkiilmotukset $1.00 kerta, $2.00 kaksi kertaa. — Avioliittoon menneille onnentoivotukset ... — Nimenmuutosilmotukset 50c kerta, $1.00 3 kertaa. — Syntymäilmotukset $1.00 kerta, $2.00 3 kertaa. — Asuntoerollmotukset $2.00 kerta, $3.00 kaksi kertaa. — Kiitosilmotukset $1.00 kerta. — Kuolemanilmotukset $2.00 kerta, 50 lisämaksu kiitoslauseelta tai muistovärsyltä. — Haluttaan tiedot ja osoteilmotukset 50c kerta, $1.00 kolme kertaa. — Tilapäisilmettäjien ja ilmotusagenttuurien on, vaadittaessa, lähetettävä ilmotushinta etukäteen.
General advertising rates, 75c per col. inch. Minimum charge for single insertion, 75c. The Vapaus is the best advertising medium among the Finnish people in Canada.
Jos ette milloin tahansa saa vastausta ensimäiseen kirjeeseenne, kirjottakaa uudelleen liikkeenhoitajan persoonallisella nimellä: J. W. Ahlqvist, liikkeenhoitaja.

Neuvostoliiton voitto idässä

Tuoreimmat viestit kertovat että Neuvostoliitto ja Manchurian hallitus ovat edustajainsa kanssa päässeet sopimukseen, jonka tuloksena on sotatilanteen lopettaminen ja vuoden 1924 sopimusten voimaanpalauttaminen Itä-Kiinan rautatiellä, neuvosto-venäläisen johdon asettaminen rautatien johtoon, vankien vapauttaminen ja säännöllisten olojen aikaansaaminen. Mukdenin hallitus on lopullisesti alistunut Neuvostoliiton vaatimuksiin, suostuen siihenkin, että valkokaartilaisryssät karkoitetaan Manchuriasta.

Neuvostoliiton kaukaisessa idässä saavuttamalla voitolla on tavattoman tärkeä kansainvälinen merkitys, sillä kysymyksessä ei suinkaan ollut Neuvostoliiton taistelu yksin Manchurian hallitusta ja Kiinan kansallisten sotakenraalien voimia vastaan, vaan taistelu yhdistynyttä kansainvälistä imperialismia vastaan. Kiinan vastavallankumouksen rosvokenraalit toimivat ainoastaan kansainvälisten kapitalistien välikappaleina.

H. Neumann, kirjoittaessaan "International Press Correspondence"-julkaisuun, huomauttaa, että tuli kohdistettiin Neuvostoliittoa vastaan kolmelta rintamalta. Kiinan vallankumouksellisten työläisten ja talonpoikain pyövelit varustivat miesvoiman sotaa varten. Euroopan ja Amerikan imperialistiset hallitukset varustivat rahat, poliittisen johdon ja diplomaattisen tuen. Imperialistivaltain vetoomukset Kellogg-sopimukseen ja Kansainliiton perussääntöihin sekä tarjoukset sovitteluista olivat diplomaattisia siirtoja, joiden kautta valmistettiin maaperää Neuvostoliiton julistamiseksi syylliseksi alkavaan sotaan, jota imperialistit valmistelivat sitä vastaan. Kolmanneksi tuli se sotapropaganda, mitä harjoitettiin toisen internationalen välityksellä Neuvostoliittoa vastaan.

Kansainvälisen sosiaalifascismin toimeenpaneva johto julisti heti selkkauksen alettua, että "kiinalaiset olivat oikeassa, vaatiessaan venäläisen kontrollin lakkauttamista Itä-Kiinan rautatiellä, koska venäläiset itse varasivat verukkeen työläisten vainoamiselle väärinkäyttämällä työväen järjestöjä venäläisen politiikan aseina kiinalaisella maaperällä". Tällä Vandervelden ja Sassenbachin allekirjoittamalla asiakirjalla julistivat toisen internationalen johtajat solidarisuutensa Kiinan pyöveleihin.

Seurattuaan viimeiseen saakka mitä kylmäverisintä rauhanpolitiikkaa häikäilemättömien hyökkäysten uhallakin, koitui vihdoin hetki, jolloin Neuvostoliiton oli näytettävä kansainvälisille vihollisilleen, ettei sen aikomus ole sietää loppumattomia loukkauksia, ja niin annettiin punaiselle armeijalle etenemiskäsky. Yhtenä päivänä olivat Neuvostojoukot murskanneet rajalla olevat esteet, pakottaen Mukdenin hallituksen polvilleen.

Manchurian ja Nankingin sotaherrat ja heidän mukana vehkeilevät imperialistiset ainekset kärsivät nöyryyttävän tappion. Sen vuoksi on Neuvostoliiton Manchuriassa saavuttamalla voitolla kansainvälinen merkitys. Joller Neuvostoliitto olisi pystynyt osoittamaan kansainvälisille rosvomahdeille, että se perustaa olemassaolonsa omaan horjumattomaan voimaansa, olisi jokainen reunavaltio saattanut seurata kiinalaisten ryöväreiden esimerkkiä.

Tappelu luupalasta kunnallispolitiikassa

Torontolaiset kapitalistilehdet ovat täynnä kirjoituksia kunnallisvaaleista ja siinä yhteydessä ratkaistavasta $19,000,000:n kunnallisesta rakennussuunnitelmasta. Työläisten kokoontumisvapauden fascistisesta vainoamisesta tunnetuksi tullut kaupungin majuri McBride, Toronton "Star"-lehti y.m. aina vanhoillista työväenpomo Simpsonia myöten puhuvat suuria Toronton kaupungin parannushankkeista, tarjoten tätä yhtenä keinona kaupungin uudenaikaistuttamiseksi, liikenteen vilkastuttamiseksi ja työttömyyden poistamiseksi.

Kaiken takana on kuitenkin verraten alaston vaalikeinottelu kunnallisten virkapaikkojen säilyttämisestä sekä perustana vissien liikemiespiirien pyyteet päästä yleisiin varoihin käsiksi oman rahapussinsa täyttämiseksi.

"Globe", jonka takana oleva vanhoillinen porvariryhmä pelkää, ettei se pääse kyllin suurelle osuudelle tämän suunnitelman puitteissa ja on asettunut oppositsioniin, luullen siten voivansa vipata kunnallisvaaleja omaksi edukseen, on antanut tilaa melko avoimille arvosteluille.

Niinpä muuan henkilö kirjoittaa lehden "kansanääni"-osastossa, katkerasti muistuttaen niistä pettymyksistä, mitä tähän saakka on koitunut vissien rahamiespiirien finanssihankkeista, joiden kannattajaksi on onnistuttu saamaan herkkäuskoinen yleisö. Siihen aikaan, kun Toronton uusi satamasuunnitelma oli tekeillä, luvattiin että itäiselle ranta-alueelle muodostuva teollisuus tulisi tuomaan ainakin 100,000 asukasta lisää. Kirjoittaja ilkeästi kysyy, kuinka suuret ovat sata makomissionin vaatukset tällä hetkellä? Toinen esimerkki on Queenstonin Hydro-sähkösuunnitelma, jonka toteuttamisen laskettiin alentavan kaupungin sähkön hintaa $8:ksi hevosvoimalta vuotta kohti, hankkeeseen kiinnitettävien pääomien noustessa n. $8,000,000:iin. Kustannukset nousivatkin lähes $80,000,000:iin ja sähkönhinta kaksinkertaistui. Kolmantena mainitaan Metropolitanin rautatie, jonka kaupunki osti äänestäjäin antamalla luvalla sitten, kun oli uskoteltu, että toimenpiteestä seuraisi voittoja kaupungille. Tämän yrityksen tuottama tappio kuulemma tekee nykyään n. $10,000 viikolta.

Nyt suurella propagandalla ajettu kaupungin rakennussuunnitelma tulisi tarkoittamaan kaupungin vilkkaimpien liikennekeskuksien uudelleen järjestämistä. Kaupunki tulisi tämän mukaan suurilla kustannuksilla ostamaan kiinteistöä liikenneväylien ja keskuksien laajentamiseksi. Määrätyt kiinteistö-omistajat ja liikemiehet, rakennusfirmat y.m. tulisivat tästä hyötymään suureksi osaksi kaupungin veronmaksajain kustannuksella. Kaupungin työväestö tulisi joka tapauksessa kärsimään.

Siitä huolimatta, että suurliikemiesten kunnalliset vehkeilyt ovat selvästi nähtävissä, tulevat kuitenkin tuhannet äänestäjät, puolella ja toisella, neuvottomiksi, johtuen siitä suuria varoja kysyvästä propagandasta, millä kapitalistipiirit ja heidän lehdistönsä vaikuttavat tietoisiin äänestäjäjoukkoihin.

KARL MARX

Kirj. N. LENIN

Materialistinen historiankäsitys, eli oikeammin, materialismin soveltaminen yhteiskunnallisten ilmiöiden alalle, hävittää kaksi entisten historian teoriain päävajavaisuutta. Ensiksikin ne parhaasta päästä tarkastelivat vain ihmisten historiallisen toiminnan aatteellisia vaikutelmia, tutkimatta, mistä johtuvat nämä vaikutteet, ottamatta huomioon objektiivista lainmukaisuutta yhteiskunnallisten suhteiden järjestelmän kehityksessä ja näkemättä näiden suhteiden aineellisen tuotannon kehitysasteessa olevia juuria; toiseksi edelliset teoriat eivät käsitelleet perinpohjin kansajoukkojen toiminnoita, mutta materialistinen historiankäsitys ensinnä teki mahdolliseksi luonnontieteellis-historiallisella tarkkuudella tutkia joukkojen yhteiskunnallisia elinehtoja ja niiden muutoksia. Ennen Marxia oli "sosiologia" ja historiankirjotus parhaassa tapauksessa pelkkää sattumavaraisesti koottujen tosiasian kokoelman ja vain erinäisten historiallisen prosessin puolien kuvailua. Marx osotti tien yhteiskunnallis-taloudellisten muodostumain syntymän, kehityksen ja tuhoutumisen prosessin kaikki-käsittävän, jokapuoliseen tutkimiseen, tarkastellen kaikkien ristiriitaisten kehityssuuntien (tendensien) kokonaisuutta, verraten niitä eri yhteiskuntaluokkain tarkoin määriteltäviin elämisen ja tuotannon ehtoihin, työntäen sivuun subjektiivisuuden ja mielivaltaisuuden eri "johtavien" aatteiden valitinasta tai niiden tulkinnasta, paljastaen poikkeuksetta kaikkien aatteiden ja kaikkien materiaalisten tuotantovoimien kokonaisuuden eri tendenssien juuret. Ihmiset luovat itse historiansa, mutta mikä määrä ihmisten ja erikoisesti ihmisjoukkojen vaikuttimet, mistä johtuvat vastakkaisten aatteiden ja virtausten ristiriidat, millainen on kaikkien näiden ihmisyhteiskuntain kaikkien joukkojen ristiriitojen kokonaisuus, millaiset ovat materiaalisen elämän tuotannon, kaiken ihmisten historiallisen toiminnan, ulkokohtaiset (objektiiviset) ehdot, millainen on näiden ehtojen kehityksen laki, — kaikkeen tähän käänsi Marx huomion ja osotti tien tieteelliseen historian tutkimiseen yhtenäisenä, koko valtavassa monipuolisuudessaan ja ristiriitaisuudessaan lain-alaisena kehitysprosessina.

Että jokaisessa yhteiskunnassa toisten jäsenten pyrkimykset ovat ihan vastakkaiset toisten pyrkimyksille, että yhteiskuntaelämä on täynnä ristiriitoja, että historia esiintyy taisteluna kansojen ja yhteiskuntain kesken, sekä myös taisteluna niiden sisällä ja sen lisäksi vielä esiintyvät rauhan ja sotain, vallankumousten ja taantumusten, pysähdyksen ja nopean edistyksen tai lahoamisen aikakaudet — tämä kaikki on yleisesti tunnettuja tosiasioita. Marx osotti johtavan langan, joka salli nähdä lain-alaisuuden tässä näennäisessä sokkelorakennuksessa ja kaaoksessa — s.o. luokkataistelun teorian. Vain kunkin yhteiskunnan kaikkien jäsenten tai yhteiskuntaryhmäin pyrkimysten kokonaisuuden tutkiminen voi johtaa näiden pyrkimysten tuloksen tieteelliseen määrittelemiseen. Ja vastakkaisten pyrkimysten aiheuttajana esiintyy erilaisuus niiden luokkien oloissa ja elämisen ehdoissa, joihin kukin yhteiskunta jakautuu. "Kaikkien tähänastisten yhteiskuntain historia — kirjottaa Marx v. 1847 Manifestissa (poikkeuksena alkuperäisen kyläyhdyskunnan historia — lisää Engels myöhemmin) — on ollut luokkataistelujen historiaa. Vapaa ja orja, patriisi ja plebeiji, parooni ja maaorja, ammattikuntamestari ja sälli, lyhyesti sanoen: sortaja ja sorrettu, ovat aina olleet vastakkain, käyneet keskeymätöntä, milloin salaista, milloin avointa taistelua, mikä aina on päättynyt koko yhteiskunnan kumoukselliseen mullistukseen tai taistelevien luokkien yleiseen häviöön ... Feodaalisen yhteiskunnan häviöstä syntynyt uudenajan porvarillinen yhteiskunta ei ole lakkauttanut luokkavastakohtia. Se on vain asettanut vanhojen tilalle uusia luokkia uusia sortamisen edellytyksiä ja uusia taistelun muotoja. Meidän aikakautemme, porvariston valtakausi eroaa kuitenkin siinä suhteessa edellisistä, että se on yksinkertaistuttanut luokkavastakohdat: koko yhteiskunta jakautuu yhäti enemmän kahteen suureen, toisilleen vihamieliseen leiriin, kahteen suureen, suoranaisesti vastakkain olevaan luokkaan: porvaristoon ja proletariaattiin." Ranskan suuresta vallankumouksesta asti on Europan historia erittäin havainnollisesti useissa maissa paljastanut tämän tapausten tosiasiallisen alustan, luokkien taistelun. Ja jo restauratsionin (vallankumouksen jälkeen ennalleen palautuksen) aika Ranskassa synnytti joukon historioitsijoita (Thierry, Guizot, Migner, Thiers), jotka yleistäessään tapahtuneita eivät voineet olla tunnustamatta luokkien taistelua koko Ranskan historian ymmärtämisen avaimeksi. Mutta nykyinen aikakausi, porvariston täyden voiton, eduskuntajärjestelmäin ajan (vaikka ei yleisen) äänioikeuden, huokeahintaisen, joukkoihin leviävän päivälehdistön aika, voimakkaiden ja yhä laajenevain työväenjärjestöjen ja liikeyrittäjäin liittojen aika jne. — on vielä havainnollisemmin osottanut (vaikkakin välin rauhallisessa, perustuslaillisessa muodossa esiintyvän) luokkien taistelun tapausten liikevoimaksi. Historiallisten kirjotelmain sarjassa antoi Marx loistavia ja syviä materialistisen historiankirjotuksen näytteitä, eritellen kunkin luokan ja välin sen sisäisetkin ryhmät ja kerrokset, osottaen silminnähtäväksi, miksi ja kuinka "jokainen luokkataistelu on valtiollista taistelua". Mitä monimutkaisimman yhteiskunnallisten suhteiden ja luokasta toiseen, entisyydestä tulevaisuuteen siirtymisasteiden verkon erittelee Marx teoksissaan historiallisen kehityksen yhtäläisen vaikutuksen osotukseksi.

Marxin teorian syvimpänä, monipuolisimpana ja yksityiskohtaisimpana vahvistuksena ja sovellutuksena ovat hänen taloudelliset oppinsa. "Tutkielmaini lopullisena päämääränä", sanoo Marx "Pääoman" esipuheessa, "on nyky-yhteiskunnan (s.o. kapitalistisen yhteiskunnan) taloudellisen lain paljastaminen." Olevan, historiallisesti määritellyn yhteiskunnan tuotannollisten suhteiden tieteellinen selvittäminen niiden syntyyn, kehitykseen ja sortumiseen nähden — kas siinä Marxin taloudellisen opetuksen sisältö. Kapitalistisessa yhteiskunnassa vallitsee tavarain tuotanto, ja Marxin analyysi alkaa siksi tavaran erittelyllä.

Tavara on, ensiksikin, olio, joka tyydyttää joitakin ihmisen tarpeita; toiseksi olio, joka on vaihdettavissa toiseen. Olion hyödyllisyys tekee sen käyttöarvoksi. Vaihtoarvo (eli pelkkä arvo) ilmenee ennen kaikkea suhteena, vaihdettaessa jotakin määrälukua käyttöarvoja yhtä lajia määrälukuun toista lajia olevia käyttöarvoja. Jokapäiväinen kokemus osottaa, että miljoonat ja miljaardit sellaiset vaihdot tekevät alinomaa yhdenarvoisiksi kaikki ja kaikenlaiset, mitä erilaisimmat ja toisiinsa vertaamattomat käyttöarvot. Mitä on yhteistä näiden erilaisten olioiden kesken, jotka eräs yhteiskunnallisten suhteiden järjestelmä tekee keskenään verrannollisiksi? Yhteistä niillä on se, että ne ovat työn tuotteita.

Vaihtaessaan tuotteita ihmiset tekevät keskenään vertaisiksi mitä erilaisimmat työn lajit. Tavarain tuotanto on yhteiskunnallisten suhteiden järjestelmä, jossa eri tuottajat tuottavat erilaisia tuotteita (yhteiskunnallinen työnjako), ja kaikki nämä tuotteet tulevat verrannollisiksi keskenään vaihdossa. Siten ei sinä yhteisenä, joka on kaikissa tavaroissa, ilmene minkään erikoisen tuotannonhaaran konkreettinen työ, ei yhdenlajinen työ, vaan abstraktinen, inhimillinen työ, yleensä ihmistyö. Jokainen sen yhteiskunnan työvoima, joka esiintyy kaikkien tavarain arvon summassa, esiintyy yhtenä samana ihmistyövoimana: miljoonat vaihtotapaukset todistavat sen. Siten edustaa jokainen eri tavara vain välttämättömän yhteiskunnallisen työajan määräosaa. Arvon suuruuden määrää yhteiskunnallisesti välttämätömän työn määrä, eli sen työn aika, joka on yhteiskunnallisesti välttämätön sen tavaran, juuri sen käyttöarvon, tuottamiseksi. "Tasottaen eri tuotteensa keskenään vaihdossa, ihmiset tasottavat keskenään eri työlajinsa. He eivät ole siitä tietoiset, mutta he tekevät sen." Arvo on suhde kahden ihmisen kesken, kuten sanoi muuan vanha taloustutkija; siihen on vain lisättävä: suhde, jota peittää tavaraverho. Vain yhden määrätyn historiallisen yhteiskuntamuodon yhteiskunnallisten tuotannollisten suhteiden järjestelmän kannalta katsoen, sen lisäksi miljarikertoja toistuvan joukottaisen vaihtoilmiön suhteiden kannalta katsoen voidaan ymmärtää, mikä on arvo. "Arvoina tavarat ovat vain jähmettyneen työajan vissiä määriä." Analysoituaan yksityiskohtaisesti tavaroihin ruumiillistuneen työn kokonaisen luonteen Marx siirtyy analysoimaan arvon ja rahan muotoja. Hänen päätehtäväkseen tulee tällöin arvon rahamuodon alkuperän sekä vaihdon kehittymisen historiallisen prosessin erittely, alkaen sen yksityisistä, tilapäisistä ilmauksista ("arvon yksinkertainen, erillinen eli tilapäinen muoto"; jonkun tavaran joku määrä vaihtuu toisen tavaran johonkin tiettyyn määrään), aina yleiseen arvomuotoon asti, jolloin joukko erilaisia tavaroita vaihtuu yhteen tiettyyn tavaraan, sekä arvon rahamuotoon, jolloin tänä tiettynä tavarana yleisenä vastikkeena esiintyy kulta. Vaihdon ja tavaratuotannon kehityksen korkeimpana muotona raha peittää, kätkee yksityisten töiden yhteiskunnallisen luonteen, yhteiskunnallisen siteen markkinain yhdistämäin eri tuottajain kesken.

Marx erittelee erikoisen yksityiskohtaisesti rahan eri toiminnat, ja on tässä kohden (kuten yleensä "Pääoman" ensi luvuissa) erittäin pantava merkille, että abstraktinen ja näennäisesti väliin puhtaasti deduktiivinen*) tutkimusmuoto itse asiassa tuo ilmille valtavan tosiasiain aineiston vaihdon ja tavaratuotannon kehityksen historiasta. "Rahan edellytyksenä on eräs tavaratuotannon aste. Rahan eri muodot — yksinkertainen tavaravastike eli kiertokulun väline, tai maksun väline, aarre ja yelismaailmallinen raha — osottavat, katsoen toisen tai toisen toiminnan eri sovellutamistapoihin, yhden niistä olevan toisiin verraten vallitsevana yhteiskunnallisen tuotantopressin varsin erilaisilla asteilla." (Pääoma". I.)

Tavaratuotannossa eräällä keskitysasteella raha muuttuu pääomaksi. Tavaran kiertokulun kaava oli: T (tavara) — R (raha) — T (tavara), s. o. yhden tavaran myynti voidakseen ostaa toisen. Yleisen pääoman kaavana on päinvastoin R—T—R, s. o. ostaa myydäkseen (voitolla). Lisäarvoksi nimittää Marx tätä alkuperäisen, liikkeelle pannun rahanarvon lisäystä. Tämän rahan "kaavan" tosiasia kapitalistisessa tavaranvaihdossa on tunnettu: juuri tämä "kaava" muuttaa rahan pääomaksi, joka on erikoinen historiallisesti määritelty, yhteiskunnallinen tuotantosuhde. Lisäarvoa ei voi syntyä tavaranvaihdossa, koska tämä tuntee vain yhdenarvoisten vastikkeitten vaihtoa, eikä se voi syntyä hinnanlisästä, sillä ostajain ja myyjäin keskinäiset tappiot ja voitot tasaisivat toisensa, mutta kysymyshän onkin juuri yleisestä yhteiskunnallisesta joukko-ilmiöstä eikä yksilöllisestä. Saadakseen lisäarvoa "on rahan omistajan löydettävä markkinoilta sellainen tavara, jonka itse käyttöarvo sisältäisi alkuperäisen ominaisuuden olla arvolähteenä", tavara, jonka kulutusprosessi samalla olisi arvonluomisprosessi. Ja sellainen tavara onkin olemassa. Se on ihmisen työvoima. Sen kulutus on työtä, ja työ luo arvoa. Rahanomistaja ostaa työvoiman sen arvosta, jonka, kuten jokaisen muunkin tavaran arvon määrää se yhteiskunnallisesti välttämätön työaika, joka on välttämätön sen tuottamiseen (s.o. työläisen ja hänen perheensä ylläpitoon). Ostettuaan työvoiman rahanomistaja kuluttaa sen, s.o. panee sen työskentelemään koko päiväksi, sanokaamme 12 tunniksi. Mutta työläinenpä kuudessa tunnissa ("välttämätön" työaika) luo tuotteen, joka korvaa hänen ylläpitonsa, ja seuraavain kuuden tunnin kuluessa ("lisä"-työaika) luo "lisä"-tuotteen, jota pääoma ei ole maksanut, eli lisäarvon.

Pääomassa on siis tuotantoprosessin kannalta välttämätön erottaa kaksi osaa: pysyvä pääoma, joka käytetään tuotantovälineisiin (koneisiin, työkaluihin, raaka-aineisiin jne. — sen arvo yhdellä kertaa (tai osittain) siirtyy muuttumattomana valmiiseen tuotteeseen —, ja liikkuva pääoma, joka käytetään työvoiman ostoon. Tämän pääoman arvo ei pysy muuttumattomana, vaan kasvaa se lisäarvoa luovan työprosessin kestäessä. Sitä varten, ilmaistakseen pääoman harjottaman työvoiman riiston suhdetta, ei ole verrattava lisäarvoa koko pääomaan, vaan ainoastaan vaihtuvan pääomaan. Lisäarvon suhde, kuten Marx sitä nimittää, on esim. edellä esitetyssä tapauksessa 6:6, s.o. sata prosenttia.

Pääoman synnyn historiallisena edellytyksenä on, ensiksikin, jonkun rahamäärän kasaantuminen yksityisten henkilöiden käsiin eräällä verrattain korkealla tavaratuotannon keskityksen asteella, ja toiseksi, kaksinkertaisessa merkityksessä "vapaan" työläisen olemassaolo: sellaisen, joka on vapaa esteittä ja rajotuksitta myymään työvoimansa ja vapaa maasta sekä yleensä tuotannon välineistä, on isännätön työläinen, "proletaari", joka ei voi muutoin elää kuin työvoimaansa myymällä.

(Jatket.)

*) Deduktsioni on tutkimusmenetelmä, joka yleisistä totuuksista, periaatteista johtaa yksityiskohtaisia väitteitä. Sen vastakohta on induktsioni, kokemuksellisten havaintojen perusteella yleisten johtopäätösten tekeminen. — Suom.

Mattawa-jokilaakson lakkovahtien julistus

Kuinka me aloimme taistelun ja mitä me vaadimme?

Meille maksettiin hävyttömän alhaisia palkkoja, alhaisempia kuin piirin muilla kämpillä. Työaika ei suinkaan olisi tullut olemaan pitempi, kuin muillakan kämpillä, joten ansiomahdollisuutemme rajoittui melkeinpä nollaan. Mitään mahdollisuutta taata elämisen mahdollisuus kevätaikana uhkaavalle työttömyyskaudelle, ei ollut olemassa. Perheellisillä työläisillä oli mahdotonta huolehtia perheensä toimeentulosta.

Työläisten taholla oltiinkin yksimielisiä taisteluun ryhtymisestä. Yksimielisesti hyväksyi 15 kämppäedustajaa lokakuun 20 pnä lakkopäätöksen. Me emme suinkaan vaatineet liikoja. Me vaadimme ainoastaan samaa palkkaa kuin maksettiin piirin muilla kämpillä, joka palkkataksa oli sopusoinnussa L.W.I.U. of C. asettamien palkkataksojen kanssa. Me emme vaatineet kuin oikeutta elää.

IWW. ei tunnusta kämppä-edustajakokouksien päätöstä

Heti lakon ensimäisestä päivästä lähtien antoivat I.w.w:läiset ymmärtää, että he eivät tule antamaan lakolle kannatusta, ja että eivät tunnusta kämppien-edustajakokouksen lakkopäätöstä. Heidän toimestaan alettiin selittämään, kuinka lakkoa ei ole oikealla tavalla aloitettu, että se on kommunistien keinottelua kerätäkseen rahaa. Keikenlaisia juttuja levitettiin lakosta je erittäinkin sen johdossa olevista tovereista. Julistettiinpa välillä maailmallekin sanomalehtien avulla, ettei lakkoa ole. Tarkoituksena tietenkin ollen estää avustuksen saanti ja taivuttaa lakkolaiset nälällä.

Me työläiset, jotka tiedämme, mitä on hankkia elämänsä $3.50 ja $4.00 tuplakoortimaksulla, tuomitsemme moiset syytökset, sekä asetamme niiden levittäjät yhdenvertaiseksi rikkureiden ja työnantajain kätyreiden kanssa.

Jokainen rehellinen työläinen on pakoitettu tunnustamaan, että olimme oikeutetut ryhtymään taisteluun. Vaikkapa japparit kuuluivatkin melkein poikkeuksetta I.W.W:n kannatusrenkaaseen.

I.W.W. johtajat eivät kuitenkaan tunnustaneet tätä oikeutta meillä olevan, huolimatta siitä, vaikka i.w.w. läisetkin metsätyöläiset kämpillä asettuivat tukemaan edustajakokouksemme päätöstä ja olivat lakon alkaessa sen kannalla.

Tuloksena I.W.W. taistelusta lakkoa vastaan, oli se, että työläiset jotka uskoivat I.W.W. työväenjärjestöksi, jotka kuuluivat sen kannattajajoukkoon, saatiin epäileviksi lakkoa kohtaan, aina siinä määrässä, että osa onnistuttiin värväämään rikkureiksi kämpille.

Rikkureita saatiin ainoastaan sieltä missä I.W.W. vaikutti

Kun japparit toivat miehiä jostain muualta kuin Port Arthurista tai Fort Williamista, liittyivät nämä heti lakkolaisiin kuultuaan töiden olevan lakkotilassa. Ainoastaan kaksoiskaupungeista värvätyt rikkurit joille i.w.w:läisten johtajain toimesta oli selitetty, että lakko on vain kommunistien juonittelua, työskentelivät kämpillä.

I.W.W. turvautuu rikkureihin lakkoalueella

Kun I.W.W. epäonnistui yrityksessään muutaa lakko korpilakoksi ja saada se siten murretuksi, lähetti se kuusi miestä lakkoalueelle "lakkovahdeiksi", antaen luonnollisesti työskentelyohjeet mukaan. Tultuaan lakkoalueelle, kävivät nämä "lakkovahdit" noutamassa muutamia rikkureita joukkoonsa ja näin voimistuneina saapuivat lakkovahtien kokoukseen. Kokoukselle esittivät he, että uusi lakkokomitea on valittava koska Hautamäki muuten lopettaa lakon viikon sisällä, vaikka tilanne on työläisille hyvin edullinen. Samalla esittivät he valinneensa komiteaan jo kolme henkilöä, joten nyt ei enää tarvitse kuin kaksi lisää.

Vaikka käsitimme, että tämän ehdotetun "lakkokomitean" taakse olisimme voineet saada i.w.w. johtajiston lisäksi, sekä japparit, että rikkurit, emme hyväksyneet esitystä. Asetuimme sille kannalle, että kaikki muutokset mitkä koskevat lakkoa, on oikeutettu tekemään ainoastaan yleinen lakkolaisten kokous.

Kun tämä rikkureiden avulla tehty ryntäys lakon johdon siirtämisestä toisiin käsiin meni myttyyn, alkoivat nämä "lakkovahdit" selittää, että lakko on paras lopettaa, vaikka juuri äsken olivat vakuuttaneet tilanteen olevan edullisen lakon voittamiselle. Tämän jälkeen keräsivät nämä "lakkovahdit" hynttyynsä ja lähtivät kaupunkiin saamaan uusia ohjeita.

I.W.W. lopettaa lakon

Kun joku päivä yllämainituista tapauksista oli kulunut, alkoi rikkureita saapua kämpille suurissa joukoissa, selittäen lakkovahdeille, että I.W.W. on lopettanut lakon ja sen perusteella he eivät tunnusta lakkoa enää olevan olemassa.

Että I.W.W., jolla ei koko lakon kulkuun pitänyt olla mitään sanomista, meni lopettamaan lakon, todistaa millä häikäilemättömyydellä se palveli työnantajain asiaa. Että se epäonnistuttuaan muilla keinoilla murtaa taistelumme, julisti sen loppuneeksi, siunaten siten rikkurit.

Mitä me sanomme I.W.W:stä?

Me lakkolinjan miehet, olemme yksimielisiä siitä, että tämän päivän I.W.W. on järjestö, joka taistelee kaikkia työväestön pyrkimyksiä vastaan, joilla tarkoitetaan parantaa nykyistä asemaa.

Että sen johtajisto on työnantajain uskollisia renkejä, valmiina palvelemaan isäntiään kaikkein likaisemmillakin keinoilla.

Me emme joutuneet luopumaan taistelusta siksi, ettemme olisi saaneet riittävästi avustusta taistelullemme myötämielisiltä työläisjoukoilta. Meitä ei kukistanut poliisiterrori, eikä jappareiden vainotoimenpiteet. Meidät pakoiti luopumaan taistelusta työväen järjestön nimeä kantava I.W.W.

Sen johtajiston järjestämällä rikkurivärväyksellä murrettiin taistelumme ja tehtiin sen jatkaminen tuloksettomaksi.

Me katsomme työväen liikkeen häpäisemiseksi kutsua I.W.W:tä tämän jälkeen työväen järjestöksi.

LAKKOVAHTILINJAN MIEHET.

Tilatkaa Vapaus

Kapitalistinen ratsionalisointi Saksassa

Viimeisten viikkojen aikana on Saksassa työttömyys kasvanut huomattavasti. Tällä hetkellä työttömien lukumäärä nousee yli 2 miljoonan. Taloudellista tilannetta tutkiva tiedekunta ennustaa, että talven kuluessa tulee työttömien lukumäärä Saksassa nousemaan 3 miljoonaan ja vieläpä siitä ylikin, jos taloudellinen tilanne huononee.

Minkälaiset sitten ovat syyt tähän työttömyyden kasvuun?

Se on kiertämätön tosiasia, että tässä ei ole kysymys mistään tavallisesta työttömyyden kasvusta talven edellä sesonkitöiden päätyttyä. Ratkaisevinta osaa työttömyyden kasvussa esittää kapitalistinen ratsionalisointi (järkiperäistyttäminen), jota toteutetaan Saksassa mahdollisimman laajassa mitassa.

Saksan teollisuuden perustuotannon aloilla on tuotannon määrä nykyään suurempi kuin vuosi sitten. Valuraudan tuotanto oli vuoden 1928 lokakuussa päivittäin 37 tuhatta tonnia. Hiilen tuotanto on noussut tänä aikana 377 tuhannesta tonnista 411 tuhanteen tonniin päivittäin. Mutta tästä huolimatta on työttömien lukumäärä viime vuoden lokakuuhun verraten lisääntynyt vähintäin 300 tuhannella. Työvoiman rajaton riisto kapitalistisen järkiperäistyttämisen avulla antaa kapitalisteille mahdollisuuden heittää joukottain työläisiä kadulle.

Loistavan esimerkin kapitalistisesta järkiperäistyttämisestä antaa tapahtumat Keski-Saksan kivihiiliteollisuudessa, jossa työläiset ovat juuri nyt esittäneet palkankorotusvaatimuksen. Vuoteen 1928 mennessä kasvoi tuotanto Keski-Saksan kivihiilikaivoksilla noin viiden vuoden aikana ainoastaan 40 prosentilla. Mutta tämän jälkeen, kun on ryhdytty toteuttamaan kapitalistista järkiperäistyttämistä, on jokaisen työläisen työntuottavaisuus päivää kohti noussut vuodessa 2,16 tonnista 4,99 tonniin, siis paljon enemmällä kuin 100 prosentilla. Tämän tuloksena on kaivoksissa työskentelevien työläisten lukumäärä vähentynyt 173 tuhannesta 100 tuhanteen.

Kaivosyhtymien voitot kasvavat huimaavasti. Tuotantolaitoksia laajennetaan vuodesta vuoteen. Tästä huolimatta kohtaavat kaivostyöläisten palkankorotusvaatimukset raivokasta vastarintaa työnantajien taholta.

Hyvin huomatava osa, miltei puolet, näistä työttömistä ei saa minkäänlaista työttömyysavustusta. Saksan kommunistinen puolue on esittänyt parlamentille, että se tekisi pikaisen päätöksen lisävarojen myöntämisestä työttömien avustukseen. Tätä varten tarvittaisiin 175 miljoonaa markkaa, mikä ei ole ollenkaan suuri Saksan valtiobudjetin koko menopuoleen verraten, joka tekee noin 10 miljardia markkaa. Mutta sosialidemokraatti Millerin hallitus on kiiruhtanut jo edeltäpäin ilmoittamaan, ettei sillä ole varoja työttömiä varten.

Sosialidemokraattinen finanssiministeri Hilfreding suunnittelee parhaillaan verouudistusta. Hän aikoo korottaa työtätekevien niskoille lankevia välillisiä veroja 1 miljardilla markalla vuodessa ja alentaa kapitalistien veroja 1½ miljardilla markalla. Saksan ja Puolan välisen sopimuksen mukaan aikoo hän maksaa Puolasta karkoitetuille saksalaisille maanomistajille yli 500 miljoonaa markkaa. Hän myöntää armeijalle ja sotalaivastolle suunnattomia summia. Avustusten muodossa hän antaa tehtailijoille ja maanomistajille satoja miljoonia markkoja. Siksi hänellä ei olekaan aikaa eikä mahdollisuuksia ajatella työttömiä.

Eri paikkakunnilta

Bestel, Ont.

Kaivosmies kuoli. Täällä sattui tämän kuun 18 p. kello 2 päivällä ikävä kaivosonnettomuus, jossa suomalainen kaivostyöläinen Yrjö Haapamäki loukaantui niin pahoin että oli lähtettävä kuljettamaan Cobalttiin lääkärin hoitoon, vaan matkalla Elk Lakella Haapamäki kuoli t.k. 20 p. kello 6 aamulla. Matkaa ei siltä keskeytetty, Haapamäen ruumis tuotiin tämän kuun 21 p. Cobalttiin ja haudattiin samana päivänä.

Paikka, missä Haapamäki oli jonkun toverinsa kanssa työssä, oli tyhjä "stoopi", jota he puhdistivat. Katosta irtaantui kivi, joka putosi Haapamäen oikean jalan nilkan kohdalle murtain sen murskaksi ja oikean käden peukalo oli myös murskaantunut.

Tässäkin tapauksessa on edellämainittu tapaus katsottava järjestelmän viaksi, sillä huono lääkärinhoito on tähän suurin syy. Sellainen asiain tila voidaan poistaa vaan työläisten yhteisvoimin.

Yrjö Haapamäki oli perheellinen mies. Hänen perheensä, vaimo ja 2 lasta ovat Suomessa. Hän oli 28 vuoden ja koti seutu Jalasjärvi Taivalkylä. Ollut tässä maassa 3 vuotta.

L. T.

JÄRJESTÖN ASIAT

Järjestäjä saapuu Pohjois-Ontarioon

Suomalaisen järjestön naispuhujan, Lyyli Toivosen matkaohjelma

Suomalaisen järjestön naispuhuja toveritar Lyyli Toivonen tulee saapumaan Pohjois-Ontarioon, jossa kehoitetaan suomalaisia osastoja ja työläisnaisten osastoja järjestämään kokous- ja puhetilaisuuksia seuraavissa paikoissa allamainittuina päivinä:

Kirkland Lake lauantaina jouluk. 28 pnä.

Rosegrove sunnuntaina ja maanantaina jouluk. 29—30 pnä.

Timmins tiistaina ja keskiviikkona jouluk. 31 ja tammik. 1 pnä.

South Porcupine torstaina tammik. 2 pnä.

Pottsville perjantaina tammik. 3 pnä.

Timmins lauantaina tammik. 4 pnä.

Toveritar Toivosen matka tulee erikoisesti kohdistumaan järjestömme jäsenryntäyksen ja työläisnaisten osastojen toiminnan edistämiseen.

Kehoitamme tovereita tekemään parhaansa näiden tilaisuuksien onnistumiseksi.

Viimeinen uusi vuosi Suomessa

Suom. Essa.

Väsyit ja valkea hapsi,
kohti sun hetkesi lyö.
Häipyen uhon harmaan
usvahan varmaan,
päättyvi työ —
hetkesi viimeinen lyö.

Sairas laulaja kuunteli sydäntään.
Katseli viisarin siirtoa viimeiseen
hetkeen.
Väsynyt sydän niin värjyen
rinnassa lyö,
muistaissa iltoja itkun tään
vuotensa retken.
— Kuolleena kukkaset riutui jo
pois.
Oi jospa ois nyt oottoa
laulajan sairaan viimeisen hetken.
Ah! Sinä värjyvä hetkinen vuoteni
— Tuli outo mun syöntäni yön!
liekö se kaihoa kuolon
tai oottoa saapuvan hetken.
— Pois pois — meren laulu
noin kutsuen soi. —
Väikkyvi kullassa ruskon
ja lauluna myrskyssä — oi
— pois lähden mä, pois —
Meren kutsun ja kaihoni tähden.

Jo hetkinen lyö —
on keski yö —
Jo vanhus horjuen lähti.
Uus vuosi nyt astuessaan
unen viimeisen haudan se saa. —

Mitä laulaja, sairasko oot,
unen haamutko haudoista
vilkkaa?
Kylmänä leikithän elämää
ja lempehen uskoa pilkkaat?
Vieläkö muistaisit unta
mi mennyt on —
kosken laulua, satua lehmuston.
— Elo valhetta, tiedä
kun lähdet —
meren kutsun sen kumman
tähden.

Sassa L...

TOVERIKURI

V. ja u. seura "Isku" pitämässään sääntömääräisessä kokouksessa jouluk. 11 pnä, erotti jäsenyydestään Niilo Nivan metsätyöläisten lakonrikkurina olonsa johdosta, joten hänen korttinsa No. 77 kuoletetaan.

Port Arthur jouluk. 22 pnä, 1929.

V. ja u. seura "Isku"

N. Viitanen (sihteeri) — P. Ponsen (puheenj.)

Mikään ei ole hyvää, mitä Venäjä tekee

Tunnettu amerikalainen sanomalehtimies Arthur Brisbane kirjoittaa: "Meidän ylpeä kansakuntamme kieltäytyy tunnustamasta mitään mitä Venäjä tekee, paitsi kun se ostaa meiltä rahalla. Me tuomitsemme vallankumousta, vaikka oma hallituksemme ja amerikalaisen kiinteän omaisuuden omistuskirjat pohjautuvat sille. Tämä amerikalainen ylimielisyys ei ehkä ole viisasta. — Venäläiset menevät eteenpäin teollisilla ja muilla aloilla. He jonain kauniina päivänä tulevat olemaan maailman parhaita rahalla ostajia". Viitattuaan siihen tosiasiaan, että Neuvotsoliitto kuluttaa yleisiä varoja suuremman määrän kuin mikään muu kansakunta, kirjoittaja huomauttaa: "Kansakunnalle, joka samalla kertaa edistää ilmailuaan ja teollisuuttaan ei sopisi turvallisesti kohottaa olkapäitään".

Joku aika sitten sama kirjoittaja kertoessaan neuvostotalouksien edistymisestä ja farmien koneellistuttamisesta lausui, että Venäjä tekee jotain todellista farmi pulan ratkaisemiseksi, "me amerikalaiset vain annamme vaalilupauksia".

UUTUUS

Uusi, kauan kaivattu arvokas kirja

Saapui juuri nyt Suomesta

Tätä kirjaa ovat jo useat ennakolta tiedustelleet ja voimme nyt ilomielin ilmoittaa, että ne, jotka haluavat saada sen itselleen, tai jollekin ystävälleen, hankkia sen joululahjaksi voivat sen saada hakemalla tai tilaamalla Vapauden kirjakaupasta Sudburyssa. Kysymyksessä oleva kirja on:

KOTILIEDEN LÄÄKÄRIKIRJA

Toimittanut KAROLINA ESKELIN, ent. sairaalanlääkäri.

Avustajina:

WOLD BACKMAN, sairaalanlääkäri, professori.
GÖSTA BECKER, sisätautiopin professori.
H. FABRITIUS, mielisairasopin professori.
H. FEDERLEY, perinnöllisyysopin ja rotuhygie. ylimäär. professori.
V. GRÖNHOLM, silmätautien professori.
J. HACKELSTAM, hermotautiopin ent. ylimäär. professori.
O. VON HELLENS, terveysopin professori.
YRJÖ KAJAVA, anatomian professori.
ALI KROGIUS, kirurgian professori.
J. J. LYDECKEN, sairaalan. lääkäri.
YRJÖ MEURMAN, korva-, nenä- ja kurkkutauti dosentti.
A. J. PALMÉN, lääninsairaalan ylilääkäri kirurg. dosentti.
PAAVO PIRILÄ, sukupuolitautien enntinen dosentti.
INA ROSQVIST, Helsingin kaupungin tuberkuloosilääkäri.
ELSA RYTI, bakteeriopin ja serologian dosentti.
F. SALTZMAN, Mariansairaalan ylilääkäri, sisätautiopin dosentti.
M. SAVOLIN, sisätautiopin dosentti.
T. V. TALLQVIST, sisätautiopin professori.
E. TAMMISALO, yliopiston hammaslääketieteen opettaja.
I. TANNER, yliopiston lääkevoimistelun opettaja.
G. A. WETTESTRAND, röntgenologi,
ARVO YLPPÖ, lastentautiopin professori.
Toinen painos.

Kirjan koko on 820 suurikokoista sivua ja on sidottu koviin vaatekansiin nahkasaranoiden kanssa.

Hinta $6.50

Lähetetään postivapaasti kaikkialle.

Jouduttakaa hankkimaan tämä kirja itsellenne tai ystävillenne.

VAPAUS, Box 69, Sudbury, Ont.

Rasputiinin luut

Kirj. Filippo.

…n voi esittää sellaisia syytteitä … vaikka ensimäiselle vaimollenne olittekin hyvin uskoton — … jahtallunne näyttelijättä… pukuhuoneessa — niin, niin … olleet luullakseni … ehkäpä siksi, kun olette … etten olisi vähääkään … vaikka ette sitä olisi ollut… Huonoa kohtelua myöskään … ole teiltä saanut. … tuo luujuttunne … Alon siis esittää … luujuttunne … etten halua asua ihmisluukokoelman …

… silmät saivat kauhun ilmeen, ja hän näytti olevan lyhistymäisillään. Palette myös kääntyi … katsomaan Rubyyn hämmästyneenä.

"Mahdotonta, Ruby!" Hogwit huudahti, tukeva leukansa vapisten. "Mikset sinä esittänyt sitä ette voi esittää!"

… syyt eivät ollsi päteviä — ja — ja —".

"… ja, —" ja — Minä ainakin … "Ja se koettaakaan!" "Kuka sitä minut voi estää?" "Minä —".

"Hopsis! Tiedättehän, etten ole … kontrollierattavissa asioissa, joissa … luonnollinen elvenä puolustus … sinä ja …"

"Minä esitän sinut siitä hinnalla … tahansa. — Etkö tule, että … Annan … Aletan itsellisi … pelaamassa …"

"Luokkaamme", Ruby matki, tehden … ilmeitä. "Enhän sillä … että ne sinä …"

kessa hiljaisuudessa — siten, ettei maailmalle tulla toitottamaan jutusta — tietysti ilmoittaen lakimiehillemme ja tuomarille syinä olevat rikokset omalle puolelleni — sanokaamme aviorikokset — niin voisitte asettaa kumminkin kolme ehtoa, … Nämä ehtoni ovat: Ensimäinen, että lupaatte, ettette kumpikaan koskaan kellenkään puhu … sanaakaan tuosta luujutusta; toinen, että lupaatte mennä toistenne kanssa naimisiin heti avioeron tultua laillisesti vahvistetuksi; ja kolmas, että suotte minun antaa teille kummallekin häälahjan — viisisataa tuhatta dollaria kummallekin, siis yhteensä miljoonan dollaria. Tämä lahjoitus … edellyttää, että Ruby … korvausvaatimuksia … Suostutteko esitykseeni, ystäväni?"

Ruby ja Palette katsoivat toisiinsa hämmästyneinä. Sitten he … Ruby … suostui …

"Teidän 'hintanne' tyydyttää meitä. Tekemämme … käänne on …"

Hogwit ei ollut … huomioiden noiden sanojen, "hintanne" ja "viisaasti valittu", tarkoitusta … "Käsi vielä myöntymisenne vahvistukseksi ja kunniasanamme merkiksi! Minä nostan omani omain sanaini vahvistukseksi. Kas näin!"

Hän nosti teatraalisesti kätensä ja Ruby ja Palette seurasivat esimerkkiä, tekeytyen hyvin juhlallisiksi. Sitten otti Hogwit heti povitaskustaan … kirjoitti …, toisen Rubylle, toisen Palettelle. … huomasi …

… silmäys … "Se on minun …" …

"Te tulette onnellisiksi, ja minä mielelläni näen teidät onnellisina."

Sitten hän heti lähti. Kävellessään ovea kohti horjui hän ja tönäsi Paletten maalaustelineet kumoon. Hän pysähtyi ja katsoi niihin ja sitten Paletteen, ja sanoi:

"Niin, sinähän et enää niitä tarvitse."

Mutta Palette kiirehti nostamaan niitä ylös ja sanoi nauraen:

"Erehdytte, herra Hogwit. Minä tulen niitä yhä tarvitsemaan."

Kun hän sai telineet takaisin jaloilleen, oli Hogwit hävinnyt. Hän kiiruhti Rubyn luo, tarttui kiihkeästi häntä käsiin ja kysyi:

"Onko tämä kaikki totta, vai uneksinko minä?"

"Kyllä tämä totta on, rakkaani," Ruby vakuutti ja vei huulensa Paletten suudeltavaksi.

"Ja Rasputinin luutko meidät loputtakin johti yhteen?"

"Niin näyttää, mutta välipä sillä. Rasputini on nyt tehnyt ainakin kaksi ihmistä onnelliseksi — Mutta yhä inhoan noita luita sekä koko tuota luujuttua —".

"Mutta mitä sanot, rakkaani, tuosta Hogwitin teosta?" — Palette katsahti pöydällä olevaan maksuosotukseensa.

Ruby kohautti olkapäitään halveksuvasti ja vastasi:

"Se oli hätätilan aiheuttama. Huomaat, miten hirveästi hän pelkäsi tuon luujutun julkisuuteen tuomista. Sitäpaitsi hän tiesi, että joutuisi kumminkin maksamaan minulle vähintään miljoonan oikeuden päätöksen kautta. Muuten, hänellehän on miljoonadollaria sama kuin sinulle yksi dollari. Hän omistaa noin kolmesataa miljoonaa. Omistitko sinä nyt kolmesataa dollaria?"

"En lähimaillekaan, rakkaani."

Ruby keikautti päätään merkitsevästi.

"Tuliko meistä nyt yläluokan jäseniä?" kysyi Palette ivallisen leikkisästi. "Saammeko me nyt itsellemme samat "periaatteet" kuin Hogwitilla ja kaikilla miljoneereilla on?"

"Minä en koskaan tule saamaan itselleni periaatteita. Minä tulen edelleenkin olemaan vain intohimoinen Ruby, hyvän maun omaava Ruby, järkevä Ruby — kun jättää huomioon ottamatta silloin tällöiset erehdykseni — ja joskus sietämätön Ruby."

"Ja myöskin älykäs Ruby, ja ennen kaikkea suloinen Ruby," sanoi Palette ja alkoi suudella Rubyä intohimoisesti.

He istuivat äänettöminä jonkun aikaa, Ruby Palletten sylissä, painaen poskeaan hänen poskeensa. Palette silmäili tämän tuosta viidensadantuhannen dollarin maksuosoitusta pöydällä. Ruby ei tarkannut hänen ilmeitään. Tunsi vain, että hänen poskensa hehkui kuumana. Hän luuli sen johtuvan intohimoisista tunteista, ja hänen oma verensä kuohui kiihkeänä ja ääretön hellyydentunne täytti hänen mielensä. Lopulta huomasi hän Paletten hikoilevan ja irrottautui katsomaan häntä kasvoihin. Hän hämmästyi. Paletten kasvoilla oli tuskan väänteet.

"Mikä sinun on, Robert?" kysyi hän pelästyneenä." Oletko sinä kipeä?"

"En ole kipeä, Ruby," Palette vastasi, mutta hänen äänensä särähti suurta kärsimystä.

Ruby nousi hänen sylistään ja katsoi häneen tutkivasti. Palette nousi myös ja alkoi kävellä laattiaa, pyyhkien otsaansa ja kyntäen tukkaansa sormillaan. Hän hengitti raskaasti ja hänen silmänsä punottivat. Hän pysähtyi pöydän luo ja jäi tuijottamaan maksuosoitukseen kuin johonkin kummitukseen. Sen nähdessään äänettömänä ja pelästyneenä katselevan Ruby alkoi ymmärtää hänen tuskansa syytä.

"Kadutko, Robert, että otit sen vastaan?" hän kysyi.

Palette kääntyi häneen äkkiä ja vastasi parahtavalla huudahtuksella:

"Kadun, Ruby! Kadun hirveästi! — En ole ikinä ennen tehnyt niin suurta tyhmyyttä!"

"Miten niin nyt aloit tuntea sen?"

"Heräsin kuin unesta. — Olin tuhman huumauksen vallassa. — En ikinä voisi käyttää noita rahoja. — Ne eivät ole sydämmestä annettuja. — Ne ovat vihaavan kilpakosijan lahja. — Ja ne ovat Rasputinin luurahoja. — Ja ne ovat kiristysrahoja. — Likasin itseni. — En ikinä olisi onnellinen noiden rahojen seurassa, huolimatta siitäkin, että samalla omistan sinut. — Haluan päästä noista rahoista eroon niin pian kuin suinkin."

"Mutta rakkaani! Etkään nyt ole pois järjiltäsi?"

"En! Järki ei ole järkeä, ellei se ole sopusoinnussa ihmisen sopivaisuustunteen kanssa. Sellainen järki on raakalaishimon järkeä — samanlaista kuin mikä ohjaa Rasputinien ja Hogwitien pykimyksiä. Siinä ei ole inhimillisyyttä eikä hienoutta — olkoon, että se esiintyy sivistettynä —".

"Sinä ajattelet nyt sydämmellä, Robert," Ruby sanoi, kujeellisesti hymyillen. "Ja tiedätkö mitä? Sääntö on — varo naista, joka rakastaa päällänsä, ja miestä, joka ajattelee sydämmellänsä."

"Siispä sinun tulisikin varoa minua, Ruby. Ja kuitenkin alot mennä kanssani naimisiin —".

(Jatket.)

TILATKAA VAPAUS!

Neuvostoliitosta

KARJALAN KESKUS-TALONPOIKAISKOTI

Laajennettu toiminta aloitettu

Marraskuun 30 pnä kokoontui Petroskoin Talonpoikaiskodin neuvosto uudessa kokoonpanossaan. Neuvoston puheenjohtajana toimi tov. Denisov.

Neuvosto kuuli kodin toimintaselostuksen, jonka teki johtaja tov. F. Klemola. Huoneusto on liian ahdas, henkilökuntaa vähän, varastohuoneita ja säilytyspaikkoja puuttuu, samoin laskuttajaa ja registraattoria, jotka staasilta oli poistettu. Ruokalalla on liian suuri kuormitus, juokseva remontti on kesken. Karelgostroi ei ole voinut syventää kaivoa, vaikka lupasi tehdä sen kahdeksassa päivässä. Nyt on pari kuukautta kulunut, jona aikana on täytynyt vedättää vettä, joka tuottaa 10 ruplan lisämenon päivässä. Kodissa käy noin 2000 henkilöä päivittäin: Sänkyjä ja makuuvaatteita on liian vähän.

Tov. Prohorov teki apuselostuksen kodin poliittisesta valistustyöstä, todeten, ettei valistustyötä ole voitu järjestää hyvin varojen ja huoneuston pienuuden takia. Sali on pimeä ja vielä ei ole varaovea. Petroskoin kunnallistrusti on jo aikoja sitten saanut rahat salin sähkölaitteiden asettamiseksi, mutta se työ on vielä kesken.

Kuitenkin on poliittista valistustyötä tehty luentojen, selostusten, keskustelujen sekä muiden muotojen avulla. Luennoitsijoina on käytetty spesialisteja, kuten lääkäreitä, agronoomeja y.m. On myös ollut tiedonantopöytä ja kysymysja vastaustoiminta kirjeenvaihdon kautta. Talonpojat voivat lähettää kysymyksiä kirjeellisesti ja niihin heti vastataan. Kodilla toimii säästökassa, johon talonpojat kaupunkiin tultuaan voivat antaa rahojaan säilytettäväksi. Kodille tulee yli 30 eri sanomalehteä ja 42 aikakauslehteä. Lukutupa on avoinna joka ilta. On ollut usein maatalous y.m. näyttelyitä ja talonpojille aina saatavilla maatalous- ja neuvostoalaa sisältäviä helppotajuisia kirjoja. Piiritoiminta on ollut heikkoa. Kinoa ei ole vielä saatu, eikä näytelmiä näyttämön puuttuessa.

Selostusten johdosta keskusteltua hahmoiteltiin päätöslauselma, jonka lopulliseen muotoon laatiminen jätettiin parin neuvostojäsenen tehtäväksi.

Toisena asiana käsiteltiin Karjalan Tp. KK:n päätös Talonpoikain Kodn uudelleen järjestämisestä, josta tehtiin vastaava päätös.

Neuvosto päätti kokoontua säännöllisesti ja valitsi kolmihenkilöisen jaoston suunnittelemaan uuden rakennuksen rakentamista.

LUKUTAIDOTTOMUUDEN LIKVIDOIMINEN

Lukutaidottomuuden likvidoimissuunnitelma vuodelle 1929—30 on lopullisesti vahvistettu. Neuvosto-Venäjän alueella tullaan tänä vuonna opettamaan lukutaitoisiksi vähintäin 3,175,000 (tähän ei ole laskettu autonomisia tasavaltoja) lukutaidotonta ja 770,000 vähälukutaitoista.

Tänä vuonna tullaan lukutaidottomuus likvidoimaan teollisuustyöläisten keskuudessa kokonaisuudessaan. Kollektiivisissa talouksissa ja neuvostotiloissa tullaan lukutadottomuus likvidoimaan lopullisesti ensi vuonna.

Nykyään suoritettavan likvidoimistyön vauhdin perusteella on Neuvosto-Venäjän Kansankomisaarien Neuvosto asettanut lukutaidottomuuden likvidoimisen lopulliseksi määräajaksi vuoden 1931—32. Tällöin on lukutaidottomuus saatava likvidoitua kaikkien väestökerrosten keskuudessa Neuvosto-Venäjän alueella.

5,000 NUORISOLIITTOLAISTA METSÄTÖIHIN

Moskovassa on päättynyt kommunistisen nuorisoliiton neuvottelukokous, jossa käsiteltiin metsätöitä koskevia kysymyksiä. Paitsi selostusta nuorisoliiton tehtävistä metsätaloudessa ja kantajoukkojen muodostamisessa, oli neuvottelukokouksessa selostus metsätalouden tilasta ja sen edessäolevista yleisistä tehtävistä, metsätöiden uudestijärjestelystä sekä osuustoiminnan tehtävistä metsätyösuunnitelmien toteuttamiseksi.

Neuvottelukokous katsoi välttämättömäksi, että nuorisoliitto lähettää metsätyöpiireihin metsätöitä varten tänä vuonna vähintäin 5,000 nuorisoliittolaista. Moskovasta ja useista muista kaupungeista on jo lähtenyt joukottain nuorisoliittolaisia metsätöihin, pääasiassa Arkangelin lääniin.

NUORISOLIITON KUUDES TÄYSI-ISTUNTO

Moskovassa oli NLKNL:n Keskuskomitean kuudes täysistunto. Selostuksessaan nuorisoliiton työn tuloksista ja edessäolevista tehtävistä maan teollistuttamisessa ja maatalouden uudestijärjestämisessä keskuskomitean sihteeri Tov. Kosarev kuvasi useilla tosiasioilla ja numerotiedoilla kommunistisen nuorisoliiton suuria saavutuksia taloudellisessa rakennustyössä, erittäinkin sosialistisen kilpailun ja iskuryhmien järjestämisessä. Sosialistisen kilpailun aalto nuorisoliiton riveissä on vyörynyt etäisimpiinkin kolkkiin. Nuorisoliiton tunnuksena on nyt: iskuryhmistä iskuosastoon, iskuosastosta iskutehtaaseen.

Tähän asti on sosialistinen kilpailu ja iskutyö ollut hyvin harvinaista maaseudulla. Nyt on nuorisoliiton tehtävänä aloittaa täällä voimaperäinen toiminta sosialistisen kilpailun järjestämiseksi. Nuorisoliitto voi antaa huomattavasti tarvittavaa työvoimaa maataloudelle. Yksin uusia traktoristeja tarvitsee viisivuotissuunnitelma yli 200,000. Tähän ast on nuorisoliiton osallistuminen kollektivisoimistyössä ollut verrattain heikkoa, mutta tästä lähtien on nuorisoliiton kiinnitettävä mitä vakavinta huomiota kantajoukkojen muodostamiseen kollektiivisissa talouksissa.

Nuorisoliiton johto on päättänyt siirtää vähintäin 10,000 parasta nuorisoliittolaista kivihiilipiireihin, 5000 nuorisoliittolaista rautamalmikaivoksille ja 3000 konerakennus- ja metallitehtaisiin.

Selostuksensa lopussa lausui tov. Kosarev: Puolueen avustaminen taloudellisella rintamalla merkitsee tällä hetkellä taistelua puolueen päälinjan puolesta oikeistolaisia ja trotskilaisia vastaan. Taloudelliset kysymykset ovat etualalla. Taloudellisia kysymyksiä ratkaistaessa me valistamme poliittisesti nuorisoa ja luomme kommunistista maailmankatsomusta.

NUORISOLIITTOLAISIA KAIVOSTÖIHIN

Ukrainan Kommunistisen nuorisoliiton KK on julistanut erikoismobilisatsioonin nuorisoliittolaisten mobilisoimiseksi Donin alueen kaivoksiin. Lähipäivinä aletaan selvityskamppailu ja joulukuun 10 p. on julistettu erikoiseksi mobilisoimispäiväksi.

USKONNONVASTAISEN TAISTELUN TULOKSIA

Ryibinsk. 3. Työläiset ovat esittäneet kysymyksen kirkonkellojen käyttämisestä teollistuttamisen hyväksi. Piirikunnassa on kaikkiaan 270 kirkkoa, joitten kelloissa on yhteensä yli 2,000 tonnia metallia. Työläisten yleisen kokouksen päätöksellä on kaupungeissa suljettu jo kaksi kirkkoa ja kolme suunnitellaan suljettavaksi. Useat työläiset vaativat kaupungin keskuskirkon sulkemista ja sen luovuttamista kulttuuritarkoitukiin. Grekovin ja Pogorelkan kylissä on suljettu kirkot ja tehty niistä kouluja. Kuluvan kuukauden aikana on yli 20 kirkollista toimihenkilöä luopunut tehtävistään.

Muinainen suurahmattien pesä

(Jatkoa edelliseen numeroon)

Ja kuitenkin oli Knuutinpoika vain näpistelijä verrattuna sellaiseen suurpiirteiseen vallan ahmattiin kuin Bo Juhaninpoika Grip, joka eli pari miespolvea aikaisemmin, ja josta linnakin oli saanut nimensä. Hän otti mammonan arvovallalla täsmällisesti kaiken mitä halusi. Ruotsin ja Suomen kohtalosta ei ole koskaan määrännyt kukaan täysivaltaisemmin kuin tämä lääniherra ja oikeuskansleri, minkä kädessä lainkäyttö ei tarvinnut sellaista, jos kohta läpinäkyvää sulkaverhoa, kuin nykyaikana, jolloin mammona ja mahti on paljon keskitetympi kuin keskiaikana, jakavat Gripin vallan sentään muutamat kymmenet trusti- ja pankkiherrat, kukaan ei ole suorastaan yksin kaiken valtias. Mutta Grip oli; muut pikku lääniherrat olivat vain hänen vasallejaan, joita hän suvaitsi käytännöllisistä syistä; ne eivät vaaranneet hänen suunnatonta omistustaan. Niin, käskipä hän itse kuninkaankin — eikä kuningas häntä — luokseen sopimaan liiketoimista, talonpoikain nylkemisestä, mihin kuningas oli Gripin mielestä tarpeettoman paljon sekoittanut näppinsä. Ja kuningas taipui, ja juuri täällä Gripsholmassa, Gripsholman linnassa entisessä asussaan, mistä vielä on rahtuja jälellä, vietti Grip liiketoimen onnellisen päättymisen johdosta juhlaa — aivan samoin kuin kapitaalin suurvallat meidän päivinämme, saatuaan suuren pörssivoiton taikka ajettuaan demokraattisessa parlamentissa läpi uusia suojatulleja taikka saadessaan 75 prosenttia rahtialennusta, menevät loistohotelliin ja mässäävät eivätkä suinkaan syyttä! — vietti Grip juhlaa, minkä päätyttyä hän jakoi aterioidessa käytetyt kultavadit ja lautaset kuninkaan seuralaisille. Mutta hänen valtansa oli sentään yhdessä suhteessa rajoitettu: viikatemies tuli ja mana ei kuulunut Gripin läänityksiin. Ja puolen vuosisadan kuluttua marssivat Engelbrektin miehet kohti hänen entistä linnaansa, jossa nyt asui muudan kaikkein kauheimmista nylkyrivoudeista, ja joka sytytti pelosta linnan tuleen ja purjehti kiirevilkkaa koko rosvoluolasta.

Ja kaikesta sanomattomasta riistosta ja sorrosta huolimatta, kesti kansa, kaiken lääniherra- ja ruhtinasvallan a ja o, sekä vei aikaa eteenpäin, kunnes päästiin "uskonpuhdistukseen", t.s. Kustaa Vaasaan. Hän se rakennutti nykyisen Gripsholman linnan ja vietti siellä liikuttavan kristillistä perhe-elämää. Taalajunkkari oli nousussaan nujerrettu, smoolantilainen kapinamies Dacke surmattu, puhumattakaan Kristian tyrannista, joka oli ajettu maasta. Oli siis aika panna pöytä koreaksi ja nauttia rauhan siunauksesta. Samalla kuninkaalla näet, joka oli Vesterosin valtiopäivillä valittanut, olevansa köyhä kuin keppikerjäläinen, oli nyt jo maallistakin mammonaa. Varsinkin "uskonpuhdistus" oli tuottava afääri. Hänellä oli viisituhatta maatilaa ja kokonainen aarrekammio kirkkojen ja luostarien kalleuksia. Kuvaavaa hänen menettelylleen näissä liiketoimissa oli m.m. Mariefredin luostarin, nykyisen kirkon edelläkävijän besorkkaus. Luostari oli noussut aivan Gripsholman viereen ja kuului sille tällöin itse Gripsholmakin maineen päivineen. Mutta kuningas, joka hädän hetkellä oli saanut turvapaikan luostarissa, anasti valtaan päästyään siltä ilman muuta Gripsholman ja lähetti miehet jaoittamaan maahan luostarin ja ottamaan haltuunsa sen mahdolliset kalleudet. — Niin, kannatti todella panna pöydän koreaksi, ja niinpä kulutettiin yksissäkin ainoissa pidoissa, jotka kestivät kuusi viikkoa, liha- ja kalaruokaa lukuunottamatta, 229 tynnyrillistä leipää, 691 tynnyrillistä olutta, 8 tynnörillistä voita ja 1270 kananmunaa. Ja mitä lihankulutukseen tällaisissa tilaisuuksissa tuli, saa siitä jonkinlaisen käsityksen, kun tutustumme vanhaan kirjeeseen, missä linnan vouti ihmettelee, miten voitaisiin tulla toimeen lähetetyillä 240 härällä! — Ahmattien linna missä ei paimenidyllillä ollut paljon tilaa!

Ja Kustaa Vaasan jälkeen astuivat uudet "marsalkat" sauvoineen esiin: kuninkaan rakkaripojat jotka kiduttivat toisiaan vuoron perään Gripsholmassa; mässäyspesä oli nyt muuttunut yhtäkkiä vankilaksi, kunnes Juhani myrkytti Eerikin sen vuoksi, ettei tämä ollut myrkyttänyt häntä. Ja nämä kauniit lapset oli kasvatettu mitä puhtaimmassa Lutherin uskossa, mikä ei tietysti estänyt että heistä tuli kansansa kauhu ja että he tuhlasivat ylellisyyteen isänsä suunnattoman omaisuuden yhtä pian kuin tämä oli sen hankkinut Girpsholman herroilla ei ollut siunausta.

Mutta linna puhuu pienemmistäkin herroista, jotka eivät kuitenkaan olleet "paimenia". Siellä saivat olla vankina sigismundilaiset, jotka olivat säilyneet Linköpingin teilauspölkyltä. Näiden joukossa olivat suomalaiset herrat Stolarm ja Kurkikin, jotka herroille harvinaisella suorasukaisuudella myöntävät seinään piirtämässään kirjoituksessa kärsivänsä "syntiensä tähden". Ja kun vielä mainitsemme Kustaa III:nnen, sievistelijäkuninkaan, joka Neeron tavoin uskoi olevansa ei ainoastaan suuri hallitsija vaan myös suuri taiteilija, ja joka sen vuoksi rakensi Gripsholmaan teatterin omaa esiintymistään varten; joka sievisteli ja keikaroi silkissä ja sametissa, kunnes herrat pettivät hänet ja hänen oli turvauduttava rahvaaseen, kuten niin monen muun ruhtinaan ennen häntä, jolloin hän pukeutui äkkiä sarssiin ja puhui kirkonmäellä Taalain talonpojille, pelasi tosin alhaista peliä, mikä ei lopuksikaan pelastanut häntä salamurhalta — kun olemme maininneet hänet, olemme käyneet läpi Gripsholman oleellisimmat muistot, ja havainneet, ettei paimensauva ole suorittanut siellä mitään osaa.

Mutta prinssi-kirjailija on kuitenkin oikeassa siinä, että "keisareista on tullut paimenia". Gripsholman linnan historiassa on useita, joiden päivät ovat päättyneet paimenmaisesti sikäli, että ovat lopulta joutuneet sotketuksi jalkoihin, kuten Eerik XIV:nnen, Kustaa III:nnen ja Kustaa IV Adolfin, joka hänkin tylsäili linnassa aikansa, kunnes lähetettiin maanpakoon.

Kaikki tämä ei kuitenkaan estä, että tätä kaunista ja jykevää "muistojen" linnaa katselee mielihyvin sen siinä seistessä lehtikudoksessaan ja Malarin syleilemänä. Tunnelmaa tosin häiritsee sydänsuven sunnuntaina läheinen tanssilava, mikä mäikyy ruotsalaisen hambon jyskeestä, raivomoottoriveneet, jotka kilpailevat selällä ja tekevät vaivaiset 30 solmuaan tunnissa, ja torviseptetti, joka yrittää parhaansa mukaan viritellä kaunosäveliä puolihumalaisele nykyajan yleisölle kaupunginhotellin puistikon lähettyvillä. Sanoin "häiritsee". Todellisuudessa saadaan kuitenkin olla kiitollisia, että ihmissukukunta on lajiltaan niin äärettömän sitkeätä, ettei se ole pitkän "jääkautensa" aikana, jota Gripsholmakin edustaa, menehtynyt jättiliskojen tavoin, vaan päinvastoin lisääntynyt ja varttunut, mikä tietysti on hyvä asia, vallankin sitten, kun "paimenet" vetävät esiin rensselistään marsalkkasauvansa, jolloin vasta hamdolla ja torviseitsikoilla ja raivoveneillä on kaikki syy jyskyä, pauhata ja kohista. Astukoon vain esiin rensselimiehet.

"Työväen" hallituksen menot lisääntyvät

LONTOO, jouluk. 24. — Uusien lisä-arvioiden mukaan tulee Englannin veronmaksajien hankkia toinen $25,500,000:n erä valtion lisämenoja varten. Tästä summasta tulee käytettäväksi $20,000,000 v. 1929 työttömyysvakuutuslain mukaan työttömien avustukseen. Puoli miljoonaa käytetään ulkomaisiin alusmaihin vietävien siirtolaisten "kouluuttamiseen".

Pikapiirtoja Atlannilta

Tokkopa yksikään kirjeenvaihtaja on nuohtanut matkakertomuksensa alussa kuvaamatta niitä tunteita, jotka mielessä temmastelevat eron hetken ohimentyä. Kullakin on omat tunteensa, ja jokaisella on silti 95 pros. yhteistä. Yleensähän jo vanhassa kansanlaulussa valitettiin, että "eron hetki on katkera, mutta kaikki täytyypi voittaa".

Niin lienee ollut meilläkin, mutta ei niin suuressa määrässä, että siitä kannattaisi laulua sepittää. On luonnollista, että haikeata on yhtäkkiä huomata lähteneensä toverien luota, jotka ovat kaikissa sydäntä lähimmissä asioissa kuin yhtä verta monet ajast'ajat. Tuntuu tyhjältä... Sinne jäivät rakkaaseen New Yorkiin ja Finntowniin monet, joiden arvoisia ystäviä ei usko monellakaan taholla koskaan tapaavansa. Sinne jäivät monet tuntemattomat, joiden kanssa ystävyyssuhteet ovat rakentuneet vain julkisen työn kautta.

Edessäolevat uudet olosuhteet, uudet toverit, uudet halut, uusi elämä synnyttävät uteliaisuutta. Siksi into päästä mahdollisimman pian tämän vuosi vuodelta lyhenevän rapakon tuolle puolen, pitkien öiden ja hulmuavien revontulien, valkoisten jääkenttien ja lumentäyteisinä uinuvien metsien maahan. Sellaisenahan moni kuvaa talvista Suomea, vaikka matka ei ulottuisikaan Helsingin ulkopuolelle, joka on melkein yhtä paljon maailmankaupunki kuin New Yorkkin, joskin taskukoossa, ja vaikka kokemukset valko-Suomesta panevatkin monen kääntämään nokkansa takaisin pikemmin kuin itse luulettekaan.

Eikä meillä sittenkään ole ikävä. Sen mitä alussa latelimme eron ikävyydestä, onkin vain paljasta sanan koreutta, johon lähimpänä syynä on ihmisen iankaikkinen halu tekeytyä haikeaksi.

Ja täällä sitä jo mennään Atlannilla. Vuorokausi vasta kulunut siitä, kun "Estonia" myöhästyneenä liukui ulos Brooklynin telakastaan utuiseen New Yorkin satamaan ja painui hiljakseen pienten lotjien ja hinaaja-alusten lävitse Sandy Hookia kohti ja sen jälestä ulos aavalle selälle. Kokan kurssi on Halifaxiin ja sinne saavutaan vasta maanantaiaamuna. Ajetaan vain puolet vauhtia, ettei tultaisi yöllä perille. Jonkun verran matkustajia saapuu sieltä lisäksi laivaan, ja sen jälestä 9 vuorokautta pohjoista Atlantia. Kööpenhamina on seuraava pysäkki, ja sitten Helsinki.

Meitä on suomalaisia tässä alun toista sataa. Onhan siinä näin aluksi. Me olemmekin enemmistönä ja suomea puhutaan joka suunnalla. Enimmäkseen nuorta väkeä. Yksinäisiä tyttöjä on useampia, ja yksinäiset pojat ovat ylen kiitollisia ja onnellisia. Kun viimeksi matkustimme omin nimiimme, ei ollut näin. Kun meillä on vahvempi astiamme mukana, on näin. Maailma on kaikessa ollut meille nurinkurinen. Ja vapaus olisi ylen kallis käsite.

Syyspäivä merellä on suloinen. Tuhat kertaa mieluisampi kuin New Yorkin painostavassa atmosfäärissä jossa ilma on paksua ja tukalaa ja niin raskasta hengittää. Ei nyt paista päivä, vaikka aamusta vähän kujeilikin, mutta ei sadakaan. Onpahan tuommoinen tyypillinen harmaa päivä, mutta sellaisenakin viihdyttävä. Lauha kuin tavallisesti lokakuussa, kun ei ole koleata, ja melko tyventä. Melko tyventäkö? Eihän nyt tuule lainkaan. Hiukan värähtelee meren pinta ja jälkimaingit keinuvat laiskoina ja päämäärättöminä ja laiva kallisteleiksen hiljalleen ja hitaasti kuin vanhan verkkaisan valssin tahtissa ... ja tunnelma on mieluinen ja mukava. Ja jotkut ovat kuitenkin jo merisairaita. Sitä oli joku ennenkuin köydet irroitettiin laiturista. Me olemme suosittanut itsesuggestiota, mutta henki on epäröivä ja vaikutus on sen mukainen. Onneksi oma seuramme ei tunnu kärsivän laivan heilahduksista.

Itsellämme ei ole väliä. Pidämme siitä, että meri vähän mylvii ja roiskahteleekin, ja siksi olisimme pettynyt, ellemme saisi matkallamme muuta kuin tämmöistä maarapujen säätä. Olemme purjehtinut kaikki seitsemän merta ja suorittanut veromme Neptunukselle toistakymmentä vuotta sitten. Nyt olemme valmis nauttimaan dividenttejä.

Vanhana merenkulkijana olemme huomannut, että tämä "Estonia" vastoin monia puheita, joiden alkujohteena on se, että tämä on kooltaan hiukan pienempi monia toisia valtamerilaivoja, on hyvä merialus. Tämä ei ole viime vuosien tuotteita, ja entisinä aikoina rakennettiin laivoista lujempia ja sitkeämpiä aaltojen halkoja. Tämä ei tärise eikä varmasti pahimmassakaan aallokossa "rullaa" niin raskaasti ja "suonia-nykkivästi" kuin monet ja useimmat alukset. Vanhoista laivoista on merihelpoisuuden tunnetuimpana esimerkkinä "Mauretania".

Kun matkustajia ei ole liian paljon, on matkustajien sitä tilavampaa ja mukavampaa. Jokainen tuntee itsensä kodikkaammaksi — jos, niin voidaan asia käsittää — ja toverillisemmaksi kanssa matkustajiinsa nähden.

— — —

Tähän se äskeinen keskeytyi, ja mene ja muista, mitä piti kirjoittaman ja mitä oli mielessä. Keskeytys tapahtui ruokapöytään siirtymisen takia. Täälläkin ei taida tulla muuta tehdyksi kuin syödyksi. Heti kun ateriansa on syönyt ja tuskin ehtinyt nyt pikkusen … kunnes sulatukseksi … tiinsä, kun taas … gong". … relliä. Mutta … matkan … mattakin. — Dekapoori.

RAHAA SUOMEEN

Kurssi Suomen M:kkaa

39.10

Canadan Dollarista

Lähetyskulut:

40c lähetyksistä alle $20.00; 60c lähetyksistä $20.00—$49.99; 80c lähetyksistä $50.00—$79.99 ja $1.00 lähetyksistä $80.00—$100.00 sekä 50c jokaiselta seuraavalta alkavalta sadalta dollarilta.

Sähkösanomalähetyksistä otat lähetyskulut $3.50 lähetykseltä.

Suomen rahaa ostetaan. Kurssi $2.45 sadasta Smksta.

Tehkää lähetykset osotteella:

VAPAUS,

Box 69, SUDBURY, Ont.

Laivapilettejä myydään.
Tiedustakaa pitettiasioita

Vapaudelle ottavat rahavälityksiä vastaan myöskin:

VAPAUS PORT ARTHUR BRANCH
316 Bay Street, Port Arthur, Ontario

VAPAUS MONTREAL BRANCH
1196 St. Antoine St., Montreal, Que.

AARO KIVINEN
Kirkland Lake, Ont.

JOHN VUORI
South Porcupine, Ont.

CHARLES HAAPANEN,
Osuuskauppa, Timmins, Ont.

JOHN WIRTA,
957 Broadview Ave., Toronto, Ont.

DAVID HELIN,
eri paikkakunnilla Keski-Ontariossa

Suomen Pääkonsulivirasto

koko Canadaa varten suosittaa kaikkia maan virallisille edustajille kuuluvia tehtäviä, antaa passeja, matkustusta varten kotimaahan tai muualle, vahvistaa asiakirjoja, käännöksiä y.m., selvittää perintö- ja muita Suomen kansalaisiin kohdistuvia asioita.

Osoite:

Consulate General of Finland, Room 918

1410 Stanley Street, Montreal. (Corner St. Catharine and Stanley)

AKSELI RAUANHEIMO, pääkonsuli.

Lisäksi on Suomella edustajina Canadassa: Konsuli Erick J. Korte, Port Arthur, Ont. — Adiel Saarimäki, 319 Bay St., Toronto, Ont. — H. P. Albert Hermanson, 479 Main St., Winnipeg, Man. — Thomas Franssi, Box L, Copper Cliff, Ont. — Charles E. Magnusson, 54 Dock St., Saint John, N.B. — G. W. Törnroos, 551 Howe St., Vancouver, B.C.

HIEROJA

ottaa vastaan joka päivä sekä tulee kotiihin.

ALMA MARTTINEN,
417 Bessie St., Sudbury, Ont. (304

Buffalon rannikkovartijat ampuneet miehen

BUFFALO, N. Y., jouluk. 27. — Eugene F. Downey, 27-vuotias buffalolaisen poliisiluutnantin poika, haavoittui eilen kuolettavasti, kun rannikkovartijat ampuivat hänen moottoriveneeseensä, epäillen siinä olevan huumausaineita. Hänen tuntematon toverinsa pakeni. Rannikkovartijat sanoivat, että Downeyn vene vastasi täydelleen sen veneen tuntomerkkejä, jolla oli tuotu huumausaineita Canadasta, ja että se ajoi ilman valoja, eikä pysähtynyt. Veneestä ei löydetty mitään luvattomia aineita.

Rannikkovartijalaivan kolmihenkinen miehistö on vangittu, mutta hedän nimiään ei ole annettu tietoon. Veneeseen oli ammuttu kuusi kertaa, yksi luoto osuen Downey'n, mennen hänen vasemmasta keuhkostaan läpi, hän kuoli myöhemmin sairaalassa. Downey oli $10,000:n takauksella vapaana väkijuomalakien rikkomisesta. Tämä on toinen kerta 18 kuukauden sisällä kun kerrotaan rannikkovartijoiden ampuneen miehen, eikä veneestä olekaan löydetty luvattomia aineita.

Ilmotuksia eri paikoilta

Ilmotushinnat tässä osastossa ovat: Tilapäisilmottajilta 3 senttiä sana, vakituisilta, joiden ilmotus on kerran tai kahdesti viikossa samanlaisena, 2 senttiä sana ja niiltä, joiden ilmotus on jatkuvasti samanlaisena jokaisessa lehtemme ilmestyvässä numerossa, 1 1-2 senttiä sana. Vähin ilmotusmaksu kerta ilmottaessa 50 senttiä ja seisovista 25 senttiä kerralta.

SUDBURY, ONT.

VAPAUDEN KONTTORI PIDetään arkipäivinä avoinna kello kahdeksasta aamulla kello viiteen illalla. Sunnuntaisin ja juhlapäivinä on konttori suljettuna koko päivän.

MYYTÄVÄNÄ: 114 EEKKERIN farmi, ½ mailia Espanola Stationin asemalta. 7 huoneen talotalo, 2 latoa, koot 18x22 ja 12x16, navetta 20x45. Painovesi taloon sekä navettaan. Amedee Sabourin, 282 Queen St., Sudbury, Ont.

JOTAIN SOPIVAA TYÖTÄ PÄIvisin (asua ulkona) haluaa suomalainen, puhuu engl. Ollut liikealalla, samoin keittäjänä. Tavat. 218 Whittaker St., Sudbury, Ont.

TORONTO, ONT.

CARL SUNDHOLM, KELLOseppä. Lähettäkää kellonne korjattavaksi tällä osotteella: 246 Queen St W. Puhelin Adelaide 6856. Toronto.

KOSMAS KIISKINEN, SUOMAlainen luonnonlääkäri, 85 Huron St., Toronto, Ont Puhelin Trinity 9885J. Tunnit: 9—11 ap. ja 3—8 ip Huom. Toimitaan medical tohtorin avustamana. (KP

MONTREAL, QUE.

ED. HELSBERGIN ASIOIMISTO, 926 Ste. Monique St. Puhelin Harbour 8336. Lakiasioita, asiakirjoja, oikeudessa tulkkina sekä muita alaan kuuluvia asioita.

MRS. HELSBERGIN UUSI "MOjakkasappa". Ruoka-annokset 20c ylöspäin. 926 St. Monique St., Montreal, Que.

FORT WILLIAM, ONT.

C. A. STENBÄCK, VÄLITTÄÄ ostajille ensiluokan lihaa. Palvelus kaupungissa sekä linjoille nopea. Puhelin 742 S. 607 Simpson St., Fort William, Ont.

DR. J. S STRACHAN, HAMMASlääkäri, puhelin S. 370, Rosa Block, Fort William

TILATKAA PUKUNNE SIMPSON Tailors liikkeestä, 529 Simpson St., puhelin S. 1185. M Maine ja S. Väyrynen.

TIMMINS, ONT.

SIMMS HOOKER and DREW, VAkuutuksia ja kiinteimistöjä Dominion Bank Building, Timmins, Ont. — Morketteja, lainoja, bondeja ja vakuutuksia. (P

ROUYN, QUE.

PARTURILIIKKEENI, MAIN JA Noranda katujen kulmassa. Matti Kenni. (TP

L-KYYNY KELLO JA KULTA SEPPÄ

115 Robertson Street, Fort William

Aaron Linder

Hyväksi tunnetun chicagolaisen maalausisonnusliikkeen edustajan Canadan postiosoite on: Box 393 Port Arthur, Ont. (TP

Huoneita vuokrattavana

A. KIVELÄ,

429 Bessie St., Sudbury, Ont.

Suosittelen

Lämpimiä ja siistiä huoneita

MRS. KOSKINEN,

47 Sullivan St., Toronto 2, Ont. (302

OSUUSRUOKALA

Kirkland Laken järjestyneiden työläisten omistamassa ruokalassa, 27 Kirkland St., tarjoillaan ruokaa aterioittain ja viikkomaksulla. Huoneita myöskin saatavana. Järjestyneet työläiset, liittykää jäseniksi.

KIRKLAND LAKE FINNISH ASSOCIATION,

Box 297 ja 657, Kirkland Lake, Ont.

Sudbury

"HAIHTUVIA PILVIÄ"

Harjoitus tänä iltana, kello 8. Soittajat mukaan.

Esitys huomenna kello 8.30. Liput yli salin 40c.

Sunnuntaina kello 1 iltapäivällä "Kaja tanssijatar", kuorot ja joukot mukaan. Huom.! Valmistava harjoitus. Kaikkien saavuttava.

KOLME COLUMBIAN RECORDIUUTUUTTA

saapui tänään Vapauden kirjakauppaan Sudburyssa.

Ítalaulu, Hannes Saari ja mieskvartetti. Soolo: Wilho Malk (orkesterin säestyksellä). Toisella puolen: Tonavan Aallot (samoilta). No. 3131.

Elokuun Kuutamo (Herman Sjöblom) Shalman trio Toisella puolen: Kesäilta. En koskaan voi unhoittaa sua. Shalman trio. No. 3130.

Harmiaveden Rannalla, Ernest Paananen (suomalainen taiteilijayhtymä). Johto: Stein-Ostman. Toisella puolen: Mennäästä poijat. Ernest Paananen (suom. taiteilijayhtymä). Johto: Stein-Ostman. No. 3132.

Kaikki ovat ehdottomasti kauniita Erikoisesti Sinisen Tonavan aallot on kerrassaan mainio. Tehkää tilauksenne heti tai käykää itse ostamassa Vapauden kirjakaupasta Sudburysta.

Yhdysvaltain työväenliikkeen ilaiiltu veteraani

(Jatkoa 1:ltä sivulta)

laiskatolset hoitajansa olivat asettaneet häntä varten. Nämä sekä Washingtonin piispa koettavat käännyttää äiti Jonesin takaisin uskontoonsa sen jälkeen, kun hän kolmenelijännes vuosisataa on taistellut työläisten riveissä kirkon ulkopuolella.

Muistelee miten petturi Mitchellille kerättiin $10,000 taloa

Toinen johtaja, jota äiti Jones vihaa, on John Mitchell, entinen U.M. W.A:n johtaja joka kiinnitti järjestön sääntöihin täydellisen määräävän päätöksen, jolla Lewis koettaa saada haltuunsa Illinoisin alueen ja sen rahaston. Hän kertoo dramaattisesta tapauksesta, kun Mitchellin puoluelaiset jakoivat mainareille lentolehtisiä, joissa kehotettiin mainareita antamaan johtajalleen $10,000:n talo.

"Minä olin korokkeella Mitchellin kanssa", hän kertoi, "kun käyhiltä näkäisiltä mainareita pyydettiin rahaa, että Mitchellin vaimo saisi ylellisen kodin asuakseen. Minä kiskaisin lehdet ja sanoin kokouksessa: "Pojat, mitä te tällä oikein tarkoitatte? Onko teidän vaimoillanne hyvät talot, joissa he asuvat? Ettehän te voi sanoa yhtäkään mökkiä omaksenne. John Mitchell tiesi, mitä presidenttinä pakkaa oli, silloin kun hän otti viran vastaan. Jos hän ei halunnut toimia teidän oli silloin tarvinnut ottaa sitä vastaan. Mikä teihin on mennyt, kun te rupeatte ostamaan hienoja taloja toisten miesten vaimoille? Koettakaa ensin saada hyvä talo omille vaimoillenne, ennenkuin te rupeatte huolehtimaan Mr John Mitchellin vaimon asunnosta. Ja minä otin lehdet ja revin ne palasiksi hänen silmiensä edessä."

Liittyi kommunisteihin, koska aina kulki työväenluokan mukana

Kun häneltä kysyttiin, mitä hän ajattelee kommunisteista, äiti Jones puhui kunnioittavasti William Z. Fosterista, jonka kanssa hän oli taistellut A.F.L., järjestön taistelussa 1919 terästyöläisten järjestämiseksi. "Kommunistien ajatukset ovat johdonmukaisia, mutta vähän liian aikaisia meidän kansallemme. Minä yhdyin kommunisteihin oppiakseni heitä tuntemaan. Minä olen aina yhtynyt työläisten järjestöihin, saadakseni itse esville, josko ne ovat hyviä työväenluokalle."

Kehoittaa Illinoisin mainareita taistelemaan kovasti

Äiti Jones kielsi, että hän olisi koskaan vanhoilla päivillään vastaanottanut rahaa mainareiden unioolta Lewisin kautta, eikä hän nytkään ole saanut mitään. "Minä lähetin oikein kiukkuisen kuuman tiedonannon Illinoisin mainareille muutama viikko sitten", hän kertoi "minä sanoin heille, että taistella kovasti, eikä antaa pettureiden laskea minua kuoltuani hautaan Virdunin verilöylyn sankareiden viereen."

"Mitä työväenluokka tarvitsee", hän päätti, "on taistelun uraiviin toimivia johtajia, eikä virastotuolien lämmittäjiä. Taisteluun poliisia ja sotajoukkoja vastaan ja helvettiin kidutustoimenpiteet!"

Konekivääreiden luokittelu

Nykyajan konekiväärit jaetaan kolmeen luokkaan: raskaisiin, kevyisiin ja suurikaliberisiin konekivääreihin. Uudestaan lataamisvoiman luonteen mukaan: takasin iskuvoimasta toimiviin — kaikille tuttu "MAKSIM", ja ruutikaasun paineesta toimiviin — saksalainen raskas konekivääri "GOLTTI" ja kevyt konekivääri "LUISI" (Luiskana).

Piipun suojelemiskeinot äkillisiltä kuumuudelta: vesijäähdytys ja ilmajäähdytys. Ensimäisiin kuuluu raskas k.k. "MAKSIM" ja toisiin — uusi kevyt konekiväärimme "MAKSIM-TOKAREV", k.k.k. "LUISI" ja r.k.k. "GOLTTI".

Raskas konekivääri — on mahtavin jalkaväen tuliase. Se omaa varman tulen tarkkuuden, mahtavan tulivoiman (kuuteen sataan laukaukseen minuutissa) ja voimakkan tulitehon. Vaikuttava tulietäisyys lasketaan kolmeen km. asti. Kokonsa puolesta se on helposti naamioitavissa pääviholliseltaan — tykistöltä. Heikkoutena sillä on verrattain raskas paino 35—64 kiloa, joka vississä määrin rajoittaa sen manööveri mahdollisuuksia taistelukentällä.

Kevyet konekiväärit jäävät jälkeen raskaiden k.k. tulen tehokkuudessa, tarkkuudessa sekä voimakkuudessa. Vaikuttava tulietäisyys lasketaan 1,000 metr. Ampumanopeus — 125 — 250 laukausta minuutissa. Tuliheikkoutensa se osittain korvaa manööveri ja liikunta mahdollisuuksillaan. Sen paino on 7—15 kiloa, joten se voi suorittaa kaikki liikkeet tarkka-ampujain rinnalla. Näinollen kevyt k.k. on läheisen tulitaistelun ase.

Suurkaliberiset konekiväärit ovat vasta joku aika sitten otetut käytäntöön. Niiden erikoistehtävä — taistelu tankkeja vastaan. Sen ohella niitä käytetään ilmalaivojen pudottamiseen.

Siinä yleis-silmäys nykyaikaisiin konekivääreihin. Mitä tulevaisuus tuo — sitä ei voi vielä sanoa. Varmasti tuleva sota tuo näyttämölle uusia siihen asti julkisuuteen tulemattomia tekniikan saavutuksia automaattisten aseiden alalla. Ihme olisikin jos ei ne lukuisat insinöörit teknikot ja professorit saisi mitään aikaan, jotka kapitalismi on mobilisoinut asetekniikan parantamiseen. Tosi asia on myös se, että kapitalistiset valtiot panevat kaikkensa asetekniikan kohottamiseen. Mitä tulee Neuvostojen Liittoon, niin voi sanoa ettei täälläkään nukuta. Täytyyhän meidänkin olla valmiina tietäessämme ketä vastaan porvaristo niin kuumeisesti valmistautuu. Me voimme luottaa Puna-armeijamme taistelukuntoisuuteen, sen teknilliseen täytenäisyyteen ja aatteelliseen vahvuuteen. Viimeksi mainittu porvariston armeijoissa on kyseenalaista.

—Ö—

Belgian sosialifascistien manööveri

Pikkuinen Belgia kuuluu niihin maihin, joita sosiali-fascismi pitää vahmipina tukikohtimaan. Belgian sosialidemokraattisen puolueen puheenjohtaja Vandervelde on myöskin toisen Internatsionalen puheenjohtaja. Belgiassa ovat Vandervelde ja hänen kumppaninsa olleet useita kertoja ministereinä kokoomushallituksissa.

Vähän ennen viimeisiä parlamenttivaaleja, jotka tapahtuivat tämän vuoden kesäkuussa, erosivat Belgian sosialidemokraatit hallituksesta ja ryhtyivät "oppositsioniin" hallitusta vastaan. Tämän manööverin tarkoituksena oli johtaa Belgian työläisiä harhaan ja peittää sitä, että he ovat olleet useita vuosia Belgian porvariston varmimpia käskyläisiä proletariaatin vallankumouksellisen liikkeen tukahduttamisessa. Tämä manööveri ei ole kuitenkaan pelastanut Belgian sosialidemokraatteja. Vaaleissa he menettivät 8 edustajapaikkaa. Mutta samaan aikaan Belgian kommunistinen puolue, joka kävi vaalikamppailunsa tavattoman raskaissa olosuhteissa ja joutui selsomaan yksinään porvariston, sosiali-fascistien ja luopureittein yhteisrintamaa vastaan, sai 12 1|2 tuhatta uutta ääntä.

Belgian sosialidemokraatit käsittivät, että heidän on esitettävä edelleenkin "oppositsionia", sillä vaalien tulokset osoittivat selvästi, että he ovat menettämässä joukkojen kannatuksen. Tätä samaa oppositsionia he esittävät nytkin hallituskriisin aikana, joka syntyi flaamien kansallisen liikkeen takia. Katolinen puolue oli valmis tekemään joitakin myönnytyksiä flaameille, mutta liberaalit olivat vastaan. Tuloksena oli, että hallitus kaatui.

Sosialidemokraattien taktiikan tarkoituksena oli se, että he pääsisivät jälleen hallitukseen. Mutta vaalien tulos pakotti heidät luopumaan tästä ajatuksesta. Jo ennen hallituskriisiä kokoontuneessa Belgian sosialidemokraattisen puolueen edustajakokouksessa lausui Vandervelde, että sosialidemokraatit eivät tule menemään porvarilliseen kokoomushallitukseen, ellei heille anneta mahdollisuutta astua hallituksen johtoon. Toisin sanoen, he matkivat Ranskan sosialisteja, jotka olivat Daladierin ja Boncouren hallitusta vastaan, mutta lausuivat kannattavansa Boncouren ja Daladierin hallitusta.

Tämä vehkeily ei pelasta Belgian sosiali-fascisteja. Belgian työväenjoukot saavat yhä selvemmän käsityksen siitä, että olivatpa Vandervelde ja hänen kumppaninsa hallituksessa tahi sen ulkopuolella, puolustavat he yhtä varmasti Belgian suurpääoman etuja.

Luokkavastakohdat Belgiassa kärjistyvät. Lakkojen lukumäärä kasvaa tavattomasti. Puhdistettuaan rinsä oikeisto-opportunisteista lisää kommunistinen puolue jatkuvasti vaikutustaan joukkoihin, kun taas nämä joukot etääntyvät yhä enemmän Belgian pääoman sosialidemokraattisista asiamiehistä.

Halutaan kirjeenvaihtoon

Täällä Canadan salomailla olisi vielä neljä mamman poikaa, joilla on tullut tuumat somat että hellut pitäisi olla ikiomat. Jos kellään neitosilla olisi tuumat samat, niin voisimme tuttavuutemme alkaa kirjeenvaihdolla. Mieluimmin kirjeet kuvien kanssa.

"Korven Aatos",
"Nuttulan Iisakki",
"Sattuman Ville",
Pekka Puupää,

Nicholson Siding, % D. M. Clelland, Ont.

NORJAN AMERIKAN LINJA

NOPEA KULKU **SUOMEEN**

OSLON tai TUKHOLMAN kautta

suoraan NEW YORKISTA:

LÄHTÖAJAT NEW YORKISTA

"Stavangerfjord" Tammik. 18 p.
"Bergensfjord" Helmik. 1 p.
"Stavangerfjord" Helmik. 22 p.

Tilatkaa hyttinne nyt.

Cabin luokka, turisti kolmas luokka ja kolmas luokka ovat kaikilla purjehdusvuoroilla laivoissa

"STAVANGERFJORD" ja "BERGENSFJORD"

Cabin luokan hinnat on alennettu $10.00. Alin maksu tulee olemaan $145.00.

Edelleen on 12 pros. alennus voimassa cabin luokan edestakaisilla matkoilla aikana, joka ei ole purjehduskauden kiireisin. Suuri säästö on voimassa kaikilla edestakaisilla matkoilla turisti kolmannessa ja kolmannessa luokassa.

—o—

Matkustakaa Suomeen ja tuottakaa omaisenne Yhdysvaltoihin taikka Canadaan NORJAN AMERIKAN LINJALLA, joka tarjoaa erikoisia mukavuuksia ja erikoisen miellyttävän matkan. Matkallanne Suomeen, voitte jäädä jo Bergenissä maihin ja jatkaa matkaanne Osloon erinomaisella turistijunalla, joka vie teidät suuremmoisten Norjan tunturien yli ilman eri kustannuksia.

Niiden kolmannen luokan matkustajain, joilla on takaisintulopaperit Washingtonista, ei tarvitse mennä Ellis Saarelle.

Lisätietoja ja takaisintulopapereita saadaan paikallisilta asiamiehiltämme taikka suoraan

Norwegian-America Line

AGENCY INC.

22 Whitehall St., New York City

COOPER & BRODIE

Lakimiehet sekä asioitsijat

HURON CHAMBERS

SUDBURY — ONTARIO

Rahaa Lainataan

kiiteimistöä vastaan.

Kysykää

J. N. DESMARAIS,

McKey Building (P)

T. M. MULLIGAN

LAKIMIES

Sudbury, Ontario

Laberge rakennus, Loblaw kaupan vieressä

F. A. RICARD

Tukku- ja Vähittäiskauppa

RAUTATAVARAKAUPPA

Elm Street — Sudbury, Ont.

SUOMALAINEN

KALAKAUPPA

AVATTU

341 KING STREET WEST

Anna Mannila

Peter ja Widmer katujen välillä

TORONTO — ONTARIO

ALAVON SAUNA

Avoinna: Tiistaina, keskiviikkona, perjantaina ja lauantaina.

P. Alavo

341 Antwerp St. - Puhelin 1954

SUDBURY, ONT.

A. NIEMI,

Tähtikaupan yläkerrassa

Tel. 409 — Box 2034 — Sudbury

Valokuvaustyötä kaikesta lajista. Suurennuksia ja raamia.

J. N .DESMARAIS

Asianajaja — lakimies — notario

MACKEY BUILDING

Sudbury, Ont.

New Ontario kahvila

52 Station St., lähellä C.P.R. asemaa

Myytävänä

Kahvilassa on erittäin hyvä liike. Yhteydessä on myöskin kaksi asuntohuonetta. Lähempiä tietoja hinnasta y.m. asiasta saa joko käymällä, kirjoittamalla tai soittamalla.

Richard Kulmala,

Puhelin 2207, Box 154, Sudbury, Ont.

Barnes Drug Co.

Myytävänä

$195 hintainen Victrola soittokone
Erikoishintamme $135.00

$425.00 hintainen Victrola soittokone
Erikoishintamme $175.00

$165.00 hintainen Victrola soittokone
Erikoishintamme $125.00

Käytetty Victrola, hyvässä kunnossa
$20.00

BARNES DRUG CO.

Sault Ste. Marie — Ontario

Oletteko koskaan koettanut upottaa korkkia?

On aivan yhtä vaikeaa upottaa kauppakurssin suorittanut mies- tai naishenkilö. Työnantajat antavat heille etutilan, suosivat heitä ja ennen erottavat 10 kouluuttamatonta, ja ammattitaitomatonta työläistä ennenkuin vapauttavat yhden ammattitaitoisen työläisen.

Ammattitaidottomalla työläisellä ei ole mitään mahdollisuuksia nykyajan teollisuuksissa. Miehet ovat tulleet näkemään, että spesialisteilla on aina parhain mahdollisuus.

Miksi ette tule spesialistiksi, sillä alalla mikä tarjoaa miehille sekä naisille suuria mahdollisuuksia — kauppakurssialalla. Voitte antaa meille tiedon nimestänne ja osoitteestanne, joko puhelimella, kirjoittamalla tai käymällä.

Talvilukukausi alkaa Tammikuun 2 p.

THE SUDBURY BUSINESS COLLEGE

M. S. BRISCOE, Johtaja

PUHELIN 505 — 10 CEDAR ST. — SUDBURY, ONT.

LEMPI SAARINEN

7 BALSAM STREET — BOX 1127 — TIMMINS, ONT.

Antaa hierontaa ja kylpyjä. (P

MATKAILIJAKOTI

Siistejä huoneita saatavana.

EMIL JOHNSON

76 Edmond Lane

SUDBURY — ONTARIO

Lähellä C. N. R. asemaa

Telefooni 532

THE ROUND LAKE STORE

TARZWELL, ONTARIO

Paikkakunnan asukkaille: Tämä on teidän lähin varastopaikka ruokatavaralle, jauhoille ja rehuille, rauta- y.m. tavaralle. Jos jotain haluatte ja meillä ei ole sitä varastossa, hankimme sen teille. Voitte tiedustella. Farmituotteita vaihdetaan tavaraan. Ehtoja annetaan tunnetuille kundeille. Tavallinen postipalvelus.

Jas. B. Tarzwell

HYVIÄ KALUSTETTUJA HUONEITA

miehille, naisille ja perheille saatavana

Hilda Nurmella

279 Simcoe St., Toronto, Ont.

Kenkäin korjausta otetaan vastaan samassa paikassa.

Liha- ja Ruokatavara-KAUPPA

NIEMI & VALKEAPÄÄ

Puhelin 844 — Box 524

71 Cedar St. — Sudbury, Ont.

Dr. F. C. Fraser

HAMMASLÄÄKÄRI

Johnson Block

Vastapäätä Cochranen rautakauppaa

Phone 157

SUDBURY, ONTARIO

HUOM.! Suomalainen konttorityttö.

KELLOSEPPÄ

A. Heiskanen

SUDBURY, ONT.

9 Durham St.

—Box 1873—

MATKAILIJAKOTI

— ja —

RUOKALA

ANTILA ja NISULA, omist.

2 Chemin Du Pont St., Kenogami

Huomatkaa!

Olen tavattavissa joka keskiviikko sekä lauantai Sudburyn marketissa. Lihaa, monen eri laista, on aina hyvää ja tuoretta.

EMIL OJALA

Sudbury, Ont.

Algoma Ice Cream Parlor

Ensiluokan makeiskauppa, tupakkaa, sikaareja ja paperosseja sekä juomia.

S. DRAJANOFF,

Hearst, Ont.

J. A. PIRNEKSEN

RÄÄTÄLINLIIKE

11 Bruce Ave., Box 179

South Porcupine — Ontario

Kaikenlaatuista räätälinalaan kuuluvaa työtä tehdään. Hyvä työ ja halvat hinnat. (P

A. PARENT

118 DURHAM STREET, PHONE 1454

Sähkö-, putki- ja lämmitystyötä

Sähköuuneja, pyykinpesukoneita ja tarpeita.

NOPEA JA HYVÄ PALVELUS, olipa iso tai pieni työ

SUDBURY — ONTARIO

Keittäjä halutaan

Co-Operative Trading Ass'n of Sudbury, Ltd. (Co-Optas), haluaa tehtäväänsä perehtyneen, joko miehen taikka naisen keittäjäksi. Lähettäkää hakemuksenne palkkavaatimuksineen ennen tammik. 10 p., samalla ilmottaen mihin työväenjärjestöön mahdollisesti kuulutte. Toimeen astuttava tammik. 20 p.

Co-Optasin ravintolassa on laitettava ruokaa noin 250 syöjälle. Talossa on vapaa asunto. (MKP

THE CO-OP. TRADING ASSOCIATION OF SUDBURY, LTD.,

Box 1639, Sudbury, Ont.

TALVIPURJEHDUKSET—SAINT JOHNISTA, N. B.
GLASGOVIIN—BELFASTIIN—LIVERPOOLIIN

Jouluk. 14| *Tammik. 10 .... DUCHESS OF RICHMON
Jouluk 18| Tammik. 17 .... DUCHESS OF YOR
Tammik. 3| Helmik. 1 .... MONTROS
*Tammik. 24 .... MELIT
*Helmik. 7| *Maalisk. 7 .... MINNEDOS
Helmik. 14| Maalisk. 14 .... MONTCAL
Maalisk. 28| Huhtik. 25 .... DUCHESS OF ATHOL
*Ei poikkea Belfastissa.

CHERBOURGIIN LONDONIIN
Jouluk. 27| Tammik. 31 .... METAGAM

CHERBOURGIIN—SOUTHAMPTONIIN—HAMPURIIN
Helmik. 20 .... MELIT

CHERBOURGIIN—SOUTHAMPTONIIN—ANTWERPENIIN
Maalisk. 27| Huhtik. 23 .... MONTROS

Yhteys Hullista Suomeen joka keskiviikko

Lähempiä tietoja hinnoista sekä purjehduksista halutessanne kääntykää kenen tahansa Canadian Pacifin Laivayhtiön asiamiehen puoleen tai C. H. White, District Passenger Agent, North Bay, Ont.

Canadian Pacific

Maailman suurin matkustus Järjestelmä

Halutessanne lähettää rahaa omaisillenne Europaan, tehkää lähet Canadian Pacific Expressin välityksellä.

HUOM.! — ALENNUS! — HUOM.!

JOULUKUUN ALENNUS

Murtomaa No. 1 Pituus	Ennen	NYT	Kajaani No. 1 Pituus	Ennen	NYT	Haapavesi No. 1 Pituus	Ennen	NYT
9 ft.	$13.50	11.25	9 ft.	$13.50	11.25	9 ft.	$13.00	10.75
8½ ft.	13.00	10.75	8½ ft.	13.00	10.75	8½ ft.	12.50	10.25
8 ft.	12.50	10.25	8 ft.	12.50	10.25	8 ft.	12.00	9.75
7½ ft.	12.00	9.75	7½ ft.	12.00	9.75	7½ ft.	11.50	9.25
7 ft.	11.50	9.25	7 ft.	11.50	9.25	7 ft.	11.00	8.75
6½ ft.	11.00	8.75				6½ ft.	10.50	8.25
6 ft.	10.50	8.25				6 ft.	10.00	7.75

Laji No. 2 sukset, muuten sama malli ja pituus kuin No. 1 on $1.00 halvempi.

LASTEN SUKSIA

6 jalan $4.50 — 5 jalan $4.00 — 4 jalan $3.50

SUKSISAUVOJA

5—5½ jalan pituisia $2.75 pari — 4½ jalan pituisia $2.50 pari

Myöskin mäystimiä 25c pari, sekä kumisia jalan sijoja 50c pari kiinnitettynä tai ilman. — Suksirasvaa saatavana 25c pala.

NORTHERN SKI FACTORY

BOX 1876 — SUDBURY, ONT.

Veljekset Pajala

Uudelleen rakennettuja

Kirjotuskoneita

Vapaus myy uudelleenrakennettuja Underwood kirjotuskoneita. Ne ovat aivan kuin uusia. Kaikki vähänkin kuluneet osat ovat uudet. Olemme välittäneet kymmeniä tällaisia koneita tämänkin vuoden ajalla ja jokainen joka niitä on ostanut, on edelleen tyytyväinen kauppaansa. Nämä koneet kestävät ja ovat aina kunnossa vuosia. Kukaan toinen liike ei myy niitä yhtä halvalla kuin Vapaus. Pidämme niitä säännöllisesti varastossa, joten niitä voidaan lähettää heti tilauksen saatua.

Myymme myöskin käytettyjä, sangen hyvässä kunnossa olevia Underwood ja Remington kirjotuskoneita. Hinnat ovat erittäin halvat.

VAPAUS, Box 69, Sudbury, Ont.

86 Vuotias Tohtori Käyttää Itse ja Määrää Potilailleenkin Nuga-Tonea

Paras lääke mitä tunnetaan heikoille, hermostuneille ja uloskuluneille miehille ja naisille.

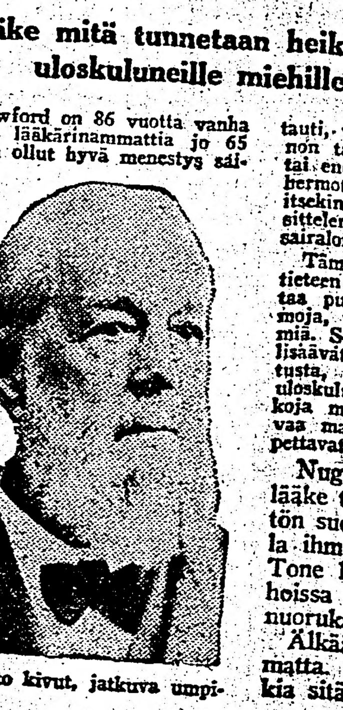

T:ri B. B. Crawford on 86 vuotta vanha ja on harjottanut lääkärinammattia jo 65 vuotta. Hänellä on ollut hyvä menestys sairaiden parantamisessa ja heikkojen voimistamisessa. Jo useita vuosia on tämä kunnianarvoisa lääkäri määrännyt potilaillensa Nuga-Tonea mitä parhaimmalla menestyksellä. Hän sanoo: "Nuga-Tone on todistautunut olevansa niin mainio ja luotettava lääke että en koskaan epäile määrätessäni sitä henkilöille joita vaivaa vatsa-, maksa-, suolisto- tai munuaishäiriöt, päänkipu, meritauti, sappitauti, selkäkipu, reumaattiset tai hermosto kivut, jatkuva umpitauti, verenheikkous, hidas verenkierto, painon tai ruokahalun menettäminen, voiman tai energian vähyys, heikot ja häiriintyneet hermot tai yleinen heikkous. Nautin sitä itsekin mitä parhaimmilla tuloksilla. Suosittelen Nuga-Tonea kaikille heikoille ja sairaloisille ihmisille."

Tämä lääke on yhdistelmä parhaimmista tieteen tuntemista lääkeaineista. Se valmistaa punaista, tervettä verta, vahvoja hermoja, voimakkaita lihaksia ja jalompia elimiä. Se myöskin sisältää lääkeaineita jotka lisäävät ruokahalua, parantavat ruuansulatusta, rakentavat tervettä lihaa laihoihin uloskuluneisiin ihmisiin, vahvistavat heikkoja munuaisia, virkistävät hitaasti toimivaa maksaa, parantavat umpitaudin ja lopettavat sen ilkeät seuraukset.

Nuga-Tone on todella ihmeellinen lääke terveyden lisäämiseen ja elimistön suojelemiseen taudeilta. On todella ihmeellistä kuinka nopeasti Nuga-Tone lisää terveyttä ja voimaa vanhoissa ja keski-ikäisissä ihmisissä ja nuorukaisissa jotka ovat heikkoja.

Älkää jättäkö Nuga-Tonea kokeilematta. Rohdoskauppiaanne voi hankkia sitä teille tukkukaupastaan.